

.....
326.106

OSZK
.....

HECKENAST GUSZTÁV
KÉPES KIADÁSAI

CZUCZOR.
M E S É K

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

DERADOS IMRE
KÖNYVE

Denk, Gábor 1875 Karácsonyi emléke

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A farkas és a kutya.

Heckenast Gusztáv képes kiadása. 5.

M E S É K.

FRANCZIA UTÁN UJRA SZERKESZTETTE

CZUCZOR GERGELY.

PEST.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV.

DERADOS IMRE
KÖNYVE

R
2

326106

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
B 2884/1987
LELTÁRI SZÁM

Pest. Nyomatott Heckenast Gusztávnál.

A farkas és a kutya.

Egy farkas, sovány éhen holt,
Ki nem nagy báránytolvaj volt;
Egy uraságnál meghízott
Komondorral találkozott.

„Hej!“ — gondolja, de mondani
Nem meri — „ha még hajdani
Erőm volna, csínyaidért
Sok kutyaharapásidért
Vérboszút fognék állani.“

Azonban mintha barátja
Volna, avagy testvérbátyja,
Üdvözli nyájas szavakkal,
Udvaris hajlángásokkal.

„Ah uram be jó husban vagy,
Köztünk a különbség mily nagy,
Te fénylesz a kövérségtől,
Engem az éhség öldököl.“ —

„Ki az oka, ki hibája?
 Az erdők zordon tanyája,
 Melyet választál lakodnak,
 Oka nyomorúságodnak.
 A berkek vad rejtekében,
 A szegény farkas setétben
 Sokszor egész éjjel lótt fut,
 Míg egy kis eleséghez jut.

Mi elhagytuk a ligeteket,
 Felkerestük az embereket,
 Ők igen jól bánnak velünk,
 Közös minden eledelünk,
 Kivált ha sok a vendége
 Gazdánknak, nincs hossza vége
 A nyalánkság s csemegének,
 Melyet el nem költhetének.“ —

„Ugyan kérlek, hív gazdátok
 Ezen ritka szívességet
 Nagy — és nemes lelküséget
 Mi módon visszonozzátok?“ —

„Csekélység az, kevésből áll,
 Ha idegen jár a háznál,
 Ugatásunkkal jelt adunk,
 Urunktól el nem maradunk;
 Mint hív eselédek szolgálunk.
 Néha farkat is csóválunk.
 De jól tápláljuk magunkat,

S kedvünkre töltjük hasunkat
Csirke- és galambcsontokkal,
S más jó ízű falatokkal.“ —

„Azt én is örömetst enném,
S a szolgálatot megtenném.“ —
„Farkaspajtás! menjünk tehát,
Keressük fel a jó tanyát.“ —

A mint mennek, mendegélnek,
Egyetmást összebeszélnek,
Egymás mulattatására,
A farkas társa nyakára
Nézvén, meglátja a törést,
S intéz hozzá ilyen kérdést :
„Ugyan pajtás mi lehet ez?
Mi az a mi így bélyegez?“ —

„Csekélység, az örvöm szűk volt,
Attól maradt ez a kis folt.“ —

„Csekélység? Mi az ördögöt.
Talán bizony lánczra is köt
Urad, olyan irgalmatlan
Hozzád? Szegény! boldogtalan!“ —

„Csak néha a gyermekekért,
S uri vendégek kedvéért.“ —

„Nem irigyelem sorsodat,
Czifra nyomorúságodat,
Tartsd magadnak, nékem nem kell,
Sorsommal nem cserélem fel.“

Az arany szabadságnál nincs
 A világon becsesebb kincs.
 Ez vídámítja szívünket,
 Élesíti értelmünket.“

Most a rengeteg erdőre
 Visszanézvén nyakra főre
 Nyargal, és ugyan csak halad,
 S ha meg nem állt, most is szalad.

Az egerek országgyűlése.

A patkányokat egereket
 Ezen kártékony vendégeket
 Irgalmatlanul fojtogatta,
 S csak nem végkép kipusztította
 Egy kegyetlen úr,
 A gyilkos kandúr.
 Ezen halálos ellenség
 Fejére ők ugyan elég
 Szitkot átkot szórának,
 De erejekben nem bízván,
 Velek lándzsát törni nyilván
 Nyúlszívűek valának.

Egyszer marczius havában
 Az év nyiló szakaszában

Az egerk országgyűlése.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A kandúr elindult, és párt
Keresni szerte szélyel járt.

Hogy erről értesülének
Kik még ádáz vérszomjának
Martaléki nem valának,
Országgyűlést hirdetének,
A patkányok az egerekkel,
S megnyiták fontos beszédekkel.

Egy tapasztalt egér felállta,
S lelkesedéssel prédikála :
„Uraim! a kandúr bennünket
Széltire gyilkol, és nemünket
Veszélylyel fenyegeti,
Nincs más mód korlátozására,
Mint csengetyűt kötni farkára,
Midőn magát az álomnak
Az éjjeli nyúgalomnak
Karjai közé veti.
Ekkor minden lépéseit
Meghallván, gyilkos körmeit
Kiki elkerülheti.“

Harsogó tetszés követé
E dicső javallatot,
S minden vita, csetépaté
Nélkül elfogadtatott;
De a ki véghezvihetné
Életét koczkára vetné

Csak egy sem találkozott,
 Mindegyik szabadkozott.
 Egyik ügyetlennek vallá
 Magát, s boszúsággal hallá,
 Hogy őt tüzték ki célúl :
 Másik azt állítja, józan
 Esze annyira helyén van,
 Hogy a kandurhoz nem nyúl.
 Mindeniknek volt mentsége,
 S így lön a gyűlésnek vége.

Egy holló, ki sast akart játszani.

Egy sas fent a levegőben
 Repülvén, a zöld mezőben
 Egy kis fürge báránykát
 Vígan ugrándozni lát.
 Lesuhan és hevenyébe
 Orrát szegezi mellébe.

Egy holló a víg lakozást
 A jó ízű falatozást
 Kíváncsian szemléli
 Magát körül nézkéli.
 „Azt én is megtehetem,
 Nincs nekem sastermetem ?

Egy holló ki sást akart játszani.

magyar nyelv és irodalom

Nékem szinte mint annak
 Orrom s körmeim vannak.“ —
 Fogadja becsületére,
 Ő is szert tesz pecsenyére.

Hogy ura legyen szavának,
 Egy ürút néz ki magának,
 A juhnyájból, mely közel
 A buja fűben legel.
 Rá száll, bele kapaszkodik,
 S elragadni iparkodik,
 De nem birván, ott maradt,
 S a fürtök közé ragadt.
 Körmei fogságba ejtik,
 A várt prédától elejtik.

A juhász ezt észrevette,
 Körmeit kifejtegette,
 De esze veszett tettéért
 Maga túlbecsüléséért
 Méltókép lakoltatá,
 Kalitkába záratá.

A róka és a kecskebak.

A kecskebak s róka együtt utazának
 Egy hév nyári napon, s kútra találának,
 Epesztő szomjoknak csilapítására
 Rá állanak egy kút széles kávájára;
 A kútat szemökkel a mint méregették,
 Az egyensulyt mind a ketten elvesztették.
 S a kútnak fenekén szedték fel magokat,
 Hol nagy kényelemmel olthaták szomjokat.
 „Most mond a róka, csak egy jó tyuk kellene
 Hogy a lakomának mi híja se lenne.
 Itt derék major van, itt mindent kaphatunk,
 Legelőt és tyúkot, s jól falatozhatunk.
 Ne menjünk még tovább, a meleg rekkenő,
 De hogyan megyünk ki, ez ám a bökkenő.
 Ha nem bánja kegyed, felállok hátára,
 S ha felkapaszodom a kut kávájára,
 Azonnal kihúzom kegyedet, s ekképen
 A halál torkából megmenekszünk szépen.”
 „Ez igen bölcs tanács — felele a buta
 Kecskebak, e bizony eszembe sem juta.
 Nincs szebb a szép észnél széles ez világon,
 Mert segít az minden bajon s szorultságon.”

A róka és a kecskebak.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Most felágoskodik, s az álnok rókának,
Háta és szarvai hídul szolgálának.

A róka gúnyolva társát cserben hagyja,
De vigasztalásúl e tanácsot adja :
„Bohó az, ki máson segíteni törekszik,
Mig előbb a bajból maga nem menekszik ;
Ne morogj, az ember is csak ilyen állat,
Esze sokszor abban áll, hogy hord szakállat.“

Farkas és róka a majom törvényszéke előtt.

Egy rókának sikerüle
Egy tyukot elberhelni,
Ezt az álnok farkas tőle
El akará perelni.
A majomhoz folyamodott,
S hogy meglopták, panaszkodott.

A rossz lelkiismeretű
Elfajult gonosz életű
Róka gyanuba véteték
És törvénybe idézteték.

Muki rá néz a rókára
S biróképet vesz magára,
Irgalmatlanul vallatja,
A tanukat kihallgatja ;
De a róka azt állítja

S tanúkkal is bizonyítja,
 Hogy a tyúk igaz jószága,
 S farkasnak nincs igazsága.

A lármás patvarkodásnak,
 Kölsönös szitkozódásnak
 Nem lett volna hossza vége,
 De a bíró bölcsesége
 Parancsola csendességet,
 S így vete a pörnek végét :

„Mindkettőjüket ismérem,
 A büntetést rájuk mérem,
 A rókára, mivel lopott,
 A farkasra, mert hazudott.“

A molnár és fia.

El ne felejtsd fiam e bölcs tanulságot :
 Egy molnár hogy lásson országot világot,
 Szamárra ült, s fiát útitársul vette
 De a ki csak gyalog ballagott mellette,
 Az első mérföldet még el nem végezték
 Az utazók, már is gáncsolni kezdték.
 „No soha sem látánk — némelyek mondának —
 Párját ezen kemény s rossz szívű apának,

A molnár és fia.

Országos Széchényi Könyvtár

Ő mely kényelmesen ül és szamaragol,
Szegény fia pedig fáradtan gyalogol.“

Az öreg a dolgot tréfára nem vette,
S fiát maga helyett nyeregbe ültette.
De most rájok még több szitkot s gúnyt szórának
Az össze-csődültek, s így kiabálának,
„Láttatok-e ilyen felfordult világot
S ilyen szép fiúi háladatosságot?
Erős izmos kamasz! bizony elnézheti
Hogy elvénült apja gyalog kísérgeti.“

Most mindketten ülnek a szamár hátára.
„Gyilkosok! — kiáltnak — az a szegény pára
Nem féltek hogy majd meg-szakad alattatok?
Ennél bolondabbat nem gondolhattatok.“

Megunván az öreg a sok bolondságot,
Így szólítja meg a bősziült sokaságot :
„Balgatagok! ugyan mit kellene tenni
Ha mindnyájatoknak akarnánk tetszeni,
Új-új tanácstokra ha mindig hallgatnánk,
Végre a szamarat ültetnétek reánk.“

A tücsök és a hangya.

Egy rest tücsök egész nyárba
 Kedvére danolgatott,
 S a gabona- s éléstárba
 Nem igen hordogatott;
 „Ha ma kedvemre dúdolok
 A holnappal mit gondolok,
 A nyárnak van eledele
 A gyomrom minden nap tele.“

Igy okoskodék magában,
 Az év kedvező szakában;
 De most bezzeg jó a tél
 A kisasszony mivel él?
 Most minden mi élő volt
 A természetben kiholt,
 S éhen holtan nyomorog,
 Mert üres hasa korog.

A szorgalmatos hangyának,
 Vagy is tele kamrájának
 Elméne tiszteletére,
 S tőle eleséget kére;
 Igérvén hogy tavasszal

REVUE ET AGENT 34

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

egadja nagy kamattal.

De a megrakott garmada

Gazdája ily választ ada :

„Mit magam hordtam rakásra,

Azt nem pazérolom másra,

Húgocskám ! ha a melegben

Muzsikáltál, a hidegben

Most kedvedre tánczolhatsz,

Itt a tél farsangolhatsz.“

A tovajok és a számár.

Két haramja veszekedett,

Szóval összepörlekedett

Egy lopott közös számáron,

De tul menván a határon,

Nem csak szóval vitatkoztak,

De össze is vagdalkoztak.

Tüzesen folyt a viadal,

Még sem dült el a diadal;

Egy szemes tolvaj azonban

Az erdőből alattomban

Kijő, hátokmögé suhant,

S a számárral odébb illant.

Ha két ország veszekedik,

Háborog és verekedik,

És nem teszi le a fegyvert,
 Egy harmadik eljő, s a pert
 Közöttök eligazítja,
 De mindkettőt meghódítja.

A holló és a róka.

Egy holló a fán üldögélt
 Sajtot tartva orrában,
 Egy éhes róka lépdegélt
 Terepély árnyékában.
 Hogy a fára pillantott,
 Megkívánta a sajtot.

Gondolkozik hogy szedhesse
 Reá a hollókomát,
 S fogára hogy keríthesse
 A kíváncsú prédát.
 Gondolja : legjobban jár
 A hízogató csapodár.
 „Engedd — úgymond, szépségedet
 Kedves alak! vizsgálnom,
 Bájos színed s termetedet
 Gyönyörködve csudálnom.
 O címére nemednek

A holló és a róka.

Országos Széchényi Könyvtár

És a tollas seregnek!
Az aranyos fáczánénál
Dicsőbb tollad pompája,
Hát ha énekelni tudnál
O madarak királya!
Az isteni fénixnél
Nagyobbra becsültetnél.“

A holló felfuvalkodik,
Hangja képzelt kellemet
Mutogatni iparkodik,
Oktalanúl száját nyit,
S földre ejti a sajtot,
Melyet szájában tartott.

„Igy jár, ki a hizelkedő
Beszédeket szereti,
Igy jár a hiú kérkedő
— Mond a róka, s neveti. —
Ez bölcs leczke, sokat ér,
Ne add tíz ilyen sajtér.“

A farkatlan róka.

Egy róka kóborlás közbe
 Bele kerüle a törbe,
 Maga ugyan elszaladt,
 De a farka ott maradt.
 Hogy ki ne ne vessék mások,
 A többi róka pajtások,
 A mint őket meglátta,
 Velök ilyen szót váltta :
 „Bolondság farkat hordani
 Csak azért mivel hajdani
 Divat, s még az ősapánk
 Örökségül hagyta ránk.
 Illedelmesb a testhordás
 Fark nélkül, az ürgés forgás
 Könnyen ránk is ismernek
 Farkunkról az emberek.
 Akadályoz a futásban,
 Minden sebes mozdulásban,
 S kellemetlen illatja
 Orrunkat csak bosszantja.“
 Beszédét tovább folytatta
 Ha félbe nem szakasztotta
 Volna egy öreg ravasz,

A farkatlan róka.

„Halgass, ugymond, vén kuvasz!
 Beszéded csupa nevetség,
 Belöled csak az irigység
 Szól, mivel nincs díszjeled,
 Másoktól irigyeled.“

A bikaviadal és a békák.

Két erős bika heves viadalra szállt,
 Sokáig türkölődtek, egyik sem hátrált,
 A győzödelem egyik részre sem hajolt,
 Közel a csatatérhez békatanya volt,
 Kíváncsian nézik a békák e tusát,
 De egy ki az orránál köztök tovább lát,
 Ki már sokféle veszélyt kikerült, s kiállt,
 A kétség és rémülés hangján felkiált :
 „O ég mely komor felhő borong felettünk,
 Ah mely szörnyü veszélylyel fenyegettünk,
 Búsult haragja a felbőszült bikáknak
 Halálát okozza a szegény békáknak.“
 Egy másik, ki okosbnak akart látszani,
 Imigy kezdé társait csilapítani :
 „Nem látom, ugy mond, azon komor felleget,
 Mely bennünket olyan nagy gyászszal fenyeget,
 Ez elsőség-feletti viaskodásuk,

Májusban a bikáknak ez a szokásuk;
 Mindenik a csordában ur akar lenni,
 De a mi ártalmunkra mit fog az tenni?“
 „Igen is sokat, a legyőzött alperes,
 Menedéket a sás és nád között keres;
 Össze-vissza tapossa csendes lakunkat,
 Irgalmatlanul szélyel tipor magunkat.“

Mig így okoskodik a tapasztalt béka,
 Feléjek iramodik az egyik bika,
 Másik, a győzedelmes úzi kergeti,
 Most már a veszélyt senki nem kerülheti.
 A mocsárban gázolnak, a sást a náddal,
 Széttiporják, az egész békacsaláddal.

A halász és a hali.

A kis halak is meguónek,
 Elmultával az időnek,
 Hogy ha életben maradnak,
 De azért ha véletlenül
 Aprókat fogsz, esztelenül
 El ne ereszd, tartsd magadnak.
 Mert nyert prédádat egyszer

A halász és a hal.

Majd...
 M...
 De a ny...

12

Ha elbocsátod,
Nehezen lesz az többé
Ismét sajátod.
Egy halász soká hijába
Fáradozván, hálójába
Egy kis halacska kerüle,
Mosolyogva nézegeti
Szélét hosszát méregeti
És csak fél kedvvel örüle.
A hal szivrehatólag
Kért, s esdekele
Ne bánnék kegyetlenül
Most egyszer vele,
Még alig kézbe fogható,
Semmire sem használható,
De visszakerül, meglássa,
Majd ha nagyra nevededik,
Meghízik és kövéredik,
Csak most az egyszer bocsássa.
„Megtartom — mond a halász
A mit kihúzok,
Mert jobb ma egy veréb, mint
Holnap egy tűzok.“

A békák , melyek királyt kérnek.

Egyszer a népszabadságra
A békák rá untanak,
S Jupiter ő nagyságához
Kéréssel járultanak.
Szakasztaná félbe köztök
A nagy fejetlenséget,
S ily czélból küldne hozzájuk
Egy királyi felséget.
Jupiter, kit ez izgága
Kérelmök felbosszanta,
Haragjában egy gerendát
Közikbe lezuhanta.
A borzasztó zuhanásra
Igen megrémülének
A békák, és a sáros tó —
Fenékre rejtezésnek.
Egy darabig a királyhoz
Közelíteni sem mertek,
De a kiknek több eszköz volt,
Csakhamar rá ismertek.
Későbbben a merészebbek
Rá is ugrándoztanak,
Végre gúnyolódva rajta

A békák, melyek királyt kérnek.

OSZK

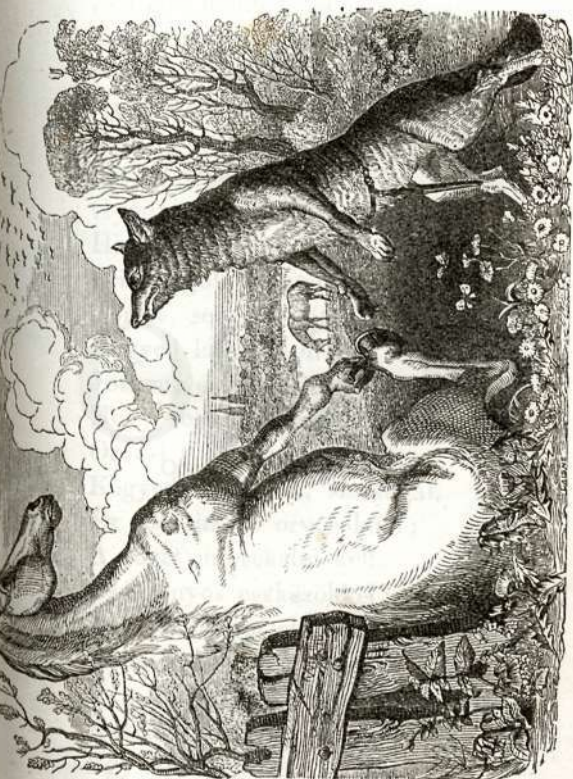
Országos Széchényi Könyvtár

Mindnyájan paczkáztanak,
Ekkor az egek urához
Uj követek érkeztek,
S előtte egy hatalmasabb
Királyért esedeztek.
Most az istenek főura
Hozzájok egy nagy gólyát
Leküld, hogy zabolázná meg
A tó minden lakóját.
Ez nagy lábaival őket
Össze-vissza tapossa
S ha étvágya ösztönözi
Egymás után faldossa,
Most bezzeg nincs vége hossza
A jajveszékelésnek,
De nincsen semmi sikere
Már az esedezésnek.
„Magatok szerzétek a bajt,
Békével hordozzátok,“
Ez volt a válasz, „mert ha nem,
Nagyobbat küldök rátok.“

A ló és a farkas.

Egy bágyadt és eléhezett
 Farkas a rétre érkezett,
 Hol a buja zöldmezőben,
 A szép tavaszi időben
 Kövér csikót lát legelni,
 Melylyel magát vendégelni
 Nem lett volna rossz gondolat,
 A csikóhús kedves falat. —
 „Ezzel — gondolja magában
 Amúgy istenigazában
 Elűthetném az éhséget,
 Sőt úriás vendégséget
 Csapnék magamnak belőle,
 De meggyaláz, félek tőle,
 Mert erősebb a juhoknál,
 És a gyáva bárányoknál.“

Gyakran a szegénység, s éhség
 Szüleménye az elmésség.
 A farkas sem leli helyét,
 Ravaszságon töri fejét,
 Az agyában már egy készül,
 Igen jól jár, hogyha elsül.

A ló és a farkas.

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

A csikóhoz közeledik,
 Vele szóba ereszkedik.
 „Uram! mond én sebész vagyok,
 Tehetségim szépek, nagyok,
 Ismerek minden fűveket,
 Virágokat, gyökereket.
 Egész heted hét országig,
 Sőt az Óperenciáig
 Gyógyítok minden nyavalyát,
 Hideglelést, köszvényt, náthát;
 Eret vágok, köppölyözök,
 Törést, sebet bekötözök,
 Kegyed látogatására
 Jöttem, és udvarlására,
 Hogy segítsek tanácsommal,
 Orvosi tudományommal,
 Kegyed sokat fut, szaladgál,
 Ez rossz jel az orvosoknál;
 A tüzet mérsékelni kell,
 Czelirányos eszközökkel;
 Az élet lángja ellobog,
 Ha a szív sebesen dobog.“

„De barátom másképp használj,
 Nekem egy körmöm igen fáj,
 Egy tövisbe hágtam bele,
 Azóta szenvedek vele.“
 „Azt könnyű meggyógyítani,

Méltóztassék kinyujtani.
 Én fizetést nem kívánok,
 A beteggel szépen bánok.“
 A csikó lábát kiveti,
 S az orvost, mig nézegeti,
 Gyógyítási díj fejébe,
 Főbe rugja hevenyébe.
 Egy leczkét adván előre,
 Hogy tartsa meg jövődre :
 „Nagyobb öröm alig lehet,
 Melyben az okos részt vehet,
 Mint a melyet élvezhetünk,
 Ha csalárdot rászedhetünk.“

A farkas és a bárány.

Mindenkor az erősebbnek
 Van igazsága
 Mit sem használ a gyengébbnek
 Ártatlansága.
 Ha el akar a hatalmas
 Nyelni, ő lesz diadalmas. —

Egy farkas csilapítván szomját
 Egyszer, megpillant
 A pataknál egy kis báránykát

A farkas és a bárány.

Egy tükör, csillogván sötétben,
Hagyta, megállva,
A tekintet egy kis társaságát

Távol és alant.

„Nem retteged felségemet ?

Mért zavarod fel vizemet?“

Mérgeesen reá rivalkodik

S fenyegetődzik.

A báránka meghunnyászkodik,

S mentegetődzik ;

„Uram! miként zavarhatnám

Vized, hisz töled jó hozzám?“ —

„Hat hét előtt méltóságomat

Szitkos szavakkal

Illetéd, s úri családomat

Sok rágalmakkal.“

„Uram! én azt nem tehettem,

Akkor még nem is születtem.“

„Úgy hát apád vagy testvéred volt.“

„Uram tévelygesz,

Apám, testvérem régen megholt.“

„Az semmit sem tesz,

Lakolj értek.“ — Megragadta,

S kegyetlenül szétszagatta.

A városi és mezei egér.

Egyszer egy városi egér
 A mezei egeret
 Meg akarván vendégelni
 Sok szent János-kenyeret
 Sült liba-, csirke-, kacsával
 Tortáta- és piskótával
 Rak elébe halmozvást.
 Esznek isznak vígadoznak,
 — Régen nem látták egymást. —
 Jó ízűen falatoznak,
 Iszszák a jó áldomást;
 A poharat üritgetik,
 És egymásra köszöngetik,
 Mert ingyen megy a trakta.

Egyszer a mellékszobából
 Nagy csörömpölés hallik,
 A szobalyányok csörtetnek,
 A nagy ajtó megnyílik,
 Az egerek elkotródna,
 Nyakra före takarodnak,
 Ki merre lát, menekszik.

A lárma lecsilapodik,
 A csendesség helyreáll,

A városi és mezei egér.

Országos Széchényi Könyvtár

Ismét össze kerülnek az
 Egerek az asztalnál.
 Marhanyelvvel kínálgatja
 Vendégét, és biztatgatja
 A gazda, hogy nem lesz baj.
 „Ah, mond ez, nékem nem tetszik
 Pajtás ez a mulatság,
 Ha bátorság, s csendesség nincs
 Mit ér a nagy vigasság.
 Mi a mezőn csendességben
 Élünk, ámbár szegénységben,
 De senki sem háborgat.“

A csillagász.

Egy csillagjósoló igen nagy figyelemmel
 Vizsgálta a csillagos eget fél szemmel.
 Vizsgálatiba gyakran úgy elmerüle,
 Hogy figyelme minden más tárgyat kerüle.
 A gödröt maga előtt észre nem vette,
 Mert látcsövével nézte és méregette
 Az égnek egy ujdonnaan feltűnt csillagát,
 S egyszer csak a gödörben lelte fel magát.
 Egy ismerőse így szól: „tudós barátom!
 Te ügyetlen is, vak is vagy, a mint látom.

Sorsunkra csillagokból akarsz jóslani,
 S égi titkokra minket megtanítani,
 Te bölcsességet keressz a csillagokban,
 S nem látod azt, a mi az orrod előtt van.“

Az öreg és a halál.

Egy nyolczvan éves,
 Ősz, élemedett
 Ember az erdőn
 Fát szedegetett.
 Szegénynek hányszor
 Kell legörnyedni,
 Mig egy kevés fát
 Össze bir szedni!
 A nyalábfát majd
 Vévén hátára,
 Indulni készül
 Tovább, utjára.
 De lábai nem
 Akarják birni.
 Ledől és elkezd
 Zokogva sirni.
 „Kegyetlen halál!
 O irgalmatlan!

Az öreg és a halál.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Te ki oly sokszor
 Eljössz hivatlan,
 S a csecsemői
 Ártatlanságot,
 A szép reményre
 Nyílt ifjúságot
 Egyre öldöklöd,
 O valahára
 Egy nyomorultnak
 Hallgass szavára.
 O szabadíts meg
 Unt életemtől,
 Hordozhatatlan
 Régi terhemtől.“

Ezen szavakra
 A sárga halál
 Mint rémitő váz
 Elejébe áll.
 „Eljöttem, úgymond,
 Kivánságodra,
 Mivel lehetek
 Szolgálatodra?“

„Köszönöm, hogy nem
 Hagyál magamra
 Uram! ezt a fát
 Add fel hátamra.“

O erős szerelme
 E gyarló életnek!
 Mily jó, ha szemeink
 A napra nézhetnek!
 Édes az élet, s bár
 Sok baj vegyült belé,
 Még sem kívánczunk
 Menni a sir felé.

A két szamár.

Két jól megterhelt szamár
 Együtt utazott,
 Az egyik a hátán sok
 Kincset hordozott,
 Arany, ezüst, s másféle
 Drágaságokat,
 A másik gabonával
 Töltött zsákokat.
 Az első megvetőleg
 Nézett társára,
 S csekély értékű silány
 Portékájára,
 Fejét és csengetyűjét
 Kevélyen rázta,

A két számár.

Országos Széchényi Könyvtár

Emez meghúzta magát
És megalázta. —
Egyszer rejtekéből a
Szomszéd erdőnek
Utonálló zsiványok
Rabolni jönnek.
Annak kincses zsacskóit
Kiüritgetik,
Magán sok sebet ejtven
Földre terítik ;
Emezt bántódás nélkül
Küldik útjára ;
Ki szánakozva nézven
Uti társára :
„Pajtás, úgymond, ki a fényt,
Rangot szereti,
Az sokszor a veszélyt el
Nem kerülheti.
Ha te is, mint én, csak egy
Szegény molnárnál
Szolgáltál volna, most ily
Pórúl nem járnál.

A remetéskedő egér.

„Megúntam már e csalárd világot,
 Mint merő hiábavalóságot;
 Szent magányba rejtezke dem,
 Lelkiekről elmélkedem,
 És gyakorlom az ájtatosságot.“
 Egy egér ilyen szókra fakada,
 Mert egy szép és nagy sajtra akada,
 Mely ínyét csiklándoztatta,
 Jó táplálékkal biztatta,
 S igen kényelmes lakhelyet ada. —
 Egyszer a régi egérpajtások,
 Elközelgetvén végpusztulások,
 A remetéhez eljöttek,
 És előtte könyörgöttek,
 Eképpen hangzott folyamodások :
 „Egérvár kemény ostrom alatt van,
 A kik ben vannak zárva a várban,
 Mind az utolsó ínséggel
 Küzdnek halálos éhséggel,
 Uram! segíts, mert van hatalmadban.“
 „Én a világról minden gondjaim,
 Régen levettem! gondolataim
 S szemeim az égiesen

A felfúvaskodott béka.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Függnek, és a földieken,
Tul szárnyalnak szent indulataim.

Kegyes gazdagok így nem tehetnek,
Kemény szívűek ők nem lehetnek,
Könnyebítik az ínség terheit,
A síróknak letörlik könyeit,
A szükölködők és a szegények
Előtt nyitva áll szívek s erszények.

A felfúvalkodott béka.

Egy dölfös béka egyszer nyár
Közepén egy nagy bikát,
A kövér fűben, a mocsár
Szélén legelni meglát.
Nagyságát és deliségét
Igen megirígyllette,
Mivel saját törpeségét,
Ő hozzá méregette.
Gögösen felfúvalkodik,
S bőre undok ránczait
Terjesztgetni iparkodik,
S kérdezgeti társait :
Hasonlit-e már hozzája ?
Egy felel hahotával :
„A tónak minden békája

Sem ér fel egy bikával.“
 Kétszer, háromszor próbát tesz,
 De mindenkor hiába;
 Most mélyebb lélekzetet vesz,
 S fújja magát a kába.
 És ez vala erejének
 Utolsó fogyatéka,
 Így lön vége életének,
 Mert megpukkadt a béka.

A róka és a gólya.

Egyszer megerőltette
 A róka magát,
 Barátságos ebédre
 Hívta a gólyát,
 A róka takarékos,
 És jó számvető,
 Nem fényűző tékozló,
 Nem vesztegető.
 Most oly módját lelte fel
 A vendéglésnek,
 Hogy koppanjon szeme az
 Éhes vendégnek.
 Egy lapos tálba véknyan
 Pépet tálala,

A róka és a gólya.

Melyből maga ugyan jó
Izüen fala ;
De társa csak orrával
Csipegethette,
S azért éhen is maradt
Szépen mellette.
E vastag tréfát igen
Rosz neven vette
A gólya, de haragját
Nem jelentette ;
S hogy viszonozza ő is
Az ily lakomát,
Más nap ebédre hívja
A róka komát ;
Elébe rak szük szájú
Kis edényeket,
Azokba töltögeti
A híg étkeket,
Maga hosszú orrával
Kihörpölgeti,
Egyiket másik után
Kiürítgeti ;
A róka pedig, mivel
Hozzájok nem fért,
Éhes gyomorral, a mint
Jöve, visszatért.

De hogy épen üresen
 Menni ne hagyja —
 A gólya, útra ezen
 Tanácsot adja :
 „A megsértést némileg
 Elfelejtethjük,
 Mikor a tromfot tromffal
 Visszaüthetjük.“

A pásztornak öltözött farkas.

Nem birván elég bátorsággal
 Nyilván ütni az aklokra,
 Egy aggott farkas ravaszsággal
 Akart szert tenni juhokra.
 Juhászbundát vesz a nyakába,
 Nagy kalapot tesz fejébe,
 Pásztor furuglyát vesz szájába,
 Juhászbót a kezébe.
 A juhászok, s kutyák nyugvának
 Julius forró havában,
 Arnyékában egy vén tölgyfának
 Egy hegy kies oldalában.
 A bágyadt juhok is nyugvának
 A nap hevétől leerve,
 Mind déli álmod aluvának

REVUE ET HENRY & CO.

A pásztornak öltözött farkas.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A lágypászton heverve.
 Hogy könnyebben elámíthassa
 A felébresztett juhokat
 Külön, s félre helyre csalhassa,
 Ada emberi hangokat,
 Vagy is inkább csak próbált adni,
 De erre a komondorok
 Elkezdenek mind felriadni,
 A juhok, és a pásztorok.

S a hamis pásztort hamarjában
 Ütlegekkel köszönteni,
 Ki alkalmatlan kabátjában
 Magát sem tudta védeni.

* * *

Kisül elébb vagy utóbb

A ravaszkodás,

S akkor nyakadat töri

Az ármánykodás.

Ha farkas akarsz lenni,

Farkasmódra tégy,

Erővel boldogulhatsz,

De ravasz ne légy.

Az oroszlán szövetsége.

Nem tanácsos a nagy urakkal
Egy tálból cseresznyét enni,
Hatalmasokkal, gazdagokkal
Szoros szövetségben lenni. —

Ha a krónikák beszédének
Hiszünk, Afrika térségén
Egyszer szerződésre lépének
Oroszlán, juh, kecske, tehén.
„Tartós lesz köztök az egyesség,
Egyformaság az osztálynál,
Legyen háború vagy békesség,
Kiki a közjóra munkál.“
Ez a szerződésnek veleje,
Mind igen szép feltételek,
De hát ha a társaság feje
Nem talál gondolni velek?

Egyszer ügyesen kifeszített
Derék vadászhálójába,
A kecske egy őzet kerített,
A zöld erdők homályába.
Társait értesíté tüstént,
Azok meg is jelenének,
Hogy a törvény értelme szerint,

Az oroszán szövetsége.

S. Pásztor

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Egyenlő osztályt tennének.
 „Engem illet a fő porczio“
 (Az őz négy felé vágatott)
 „Mint oroszlánt.“ „Ez eddig még jó.“
 Mond a társaság, s hallgatott.
 „Enyém leszen a második rész,
 Mert erejim igen nagyok,
 A harmadik is én reám néz,
 Mert a legvitézebb vagyok.
 Ha valaki azt, mi hátra van,
 Közületek megkivánja,
 Előre mondom bizonyosan,
 Akármelyik lesz, megbánja.“

A nyúl és a békák.

Egy fáradt nyúl a bokor alján elterült,
 S mint valamely bölcshely mély gondokba merült.
 Elkezdett elmélkedni saját sorsáról,
 S a világi dolgoknak gyarlóságáról.
 „Mely keserves sors jutha ugymond mi nekünk,
 Nincs sehol maradásunk, nincs menedékünk.
 Minden levélzörrenés, s szellő fúvalma
 Által megzavartatik álmunk nyugalma.
 Félelem nélkül sehol nem tanyázhatunk

Félig nyílt szemekkel is alig alhatunk.
 Az élet örömeit az nem élvezi,
 Kinek minden falatját bú gond mérgezi.“

Míg így ábrándozék és jajveszékele,
 Feje a legszomorubb képekkel tele;
 Bús elmélkedéseit félben szakasztá
 Egy zörrenés, vaczkából mely felriasztá.
 Nyakra före szalad a közel erdőbe,
 Mintha a vadász vette volna üzőbe.
 Nyargal lélekszakadva, s végre elére
 Fáradtan egy nagy békás tónak szélére.
 Látja hogy a békák mind felriadoznak,
 S megrémülve a tóba beugrádoznak.
 „Látom ugymond még is oly állatok élnek,
 Melyek mint én másoktól, én tőlem félnek,
 Nem tartom magam már oly boldogtalannak,
 Látván mások is minő helyzetben vannak.“

Az öreg és fiai.

Hogy bölcs tanúlságot magunknak vehessünk,
 Egy haldokló öreg ágyához siessünk.
 Ki megfutván földi élete pályáját,
 Hallotta már ütni a halál óráját.
 Nyugodtan várja azt; csendes kimúlása,
 Mert feddhetetlen volt élete folyása.

Az öreg és fia.

Össze gyűjti maga körül/gyermekait,
 S kiönti előttök szíve érzelmeit.
 Bölcs tanácsokat ad, miket kövessenek,
 Hogy mint ő oly boldog véget érhessenek.

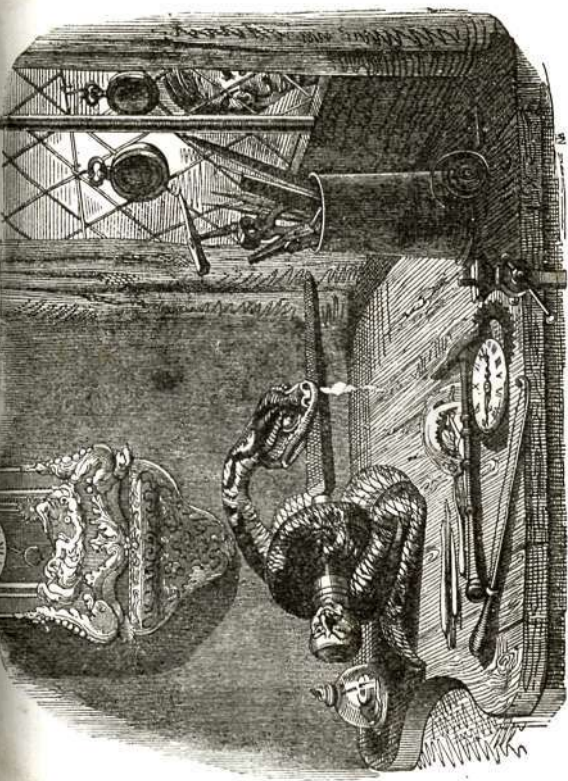
Hogy az egyetértés jóltévő hasznait,
 S az egyenetlenség sokféle kárait
 Értésekre adja, közikbe hozatott
 Egy csomó nyilvesszőt, s nekik általadott,
 Kérven, hogy próbálnák rajta erejüket,
 S törnék el az össze-kötött nyilvesszőket.
 Miután mindegyik magát megvetette,
 De erejét siker nélkül vesztegette,
 Szélyel szedette az öreg a vesszőket,
 S gyenge erejével eltördelte őket.
 „Fiaim! — mond, ti is ily erősek lesztek
 Ha együtt tartatok, de ha összevesztek,
 Ha kiüt köztetek az egyenetlenség,
 Mindenfelől rátok rohan az ellenség,
 Megoszlott erővel ellent nem állhattok,
 A dúló viharral szembe nem szállhattok.“

A fiuk ígérék, hogy szívökbe rejtik
 Ezen bölcs tanácsot, soha nem felejtik. —
 Boldognak is érzi a rokonság magát,
 Mig a viszálykodás nem hinté maszlagát,
 Egyesült erővel összetett vállakkal

Küzdöttek a veszélyt hozó viharokkal.
 De hogy az osztálynál össze perlekedtek,
 S a törvénykezésbe bele keveredtek;
 A vizsgálkodásnak bujtogató mérge
 Lőn boldogságuknak megemésztő férge.
 Elperelték tőlök minden jószágokat,
 S végre koldusbotra juttatták magokat.

A kígyó és a reszelő.

Aesop híres krónikái,
 A hajdan kor több mondái
 Között im ezt is számunkra
 Megtarták tanulságunkra : —
 Egyszer jó remény fejébe
 Egy lakatos műhelyébe
 Egy kígyó belopózkodott
 Ehesen, s ott tartózkodott.
 Minden zugot felkutatott
 De semmit sem találhatott,
 Mivel éhét elüthetné,
 Üres gyomrát megtölthetné.
 Végre boszújában elő-
 Veszi egy nagy uj reszelő
 Vasát, azt összefaldossa.

A kigyó és a reszelő

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Kiméletlenül mardossa.
 A reszelő csudálkozik,
 Felkiált és sohajtozik :
 „Pajtás! éretlen dühödbe
 Ugyan mi jutott eszedbe?
 Száz fogat is elővehetsz,
 De én bennem kárt nem tehetsz,
 Magad holtra vérezheted,
 De czélod el nem érheted,
 Csak az emésztő időnek
 Foga árt a reszelőnek.“

* * *

Te ki a más érdemeit
 Olesárlod, és erényeit,
 Akarván lenni kárára,
 Sírt ászasz becsületednek,
 Saját hirednek nevednek,
 Magadnak jársz rontására.
 A tündöklő erényeknek,
 A nagy és nemes tetteknek
 Erős pánczéljai vannak,
 Rólok az emberszólásnak,
 Alacsony rágalmazásnak
 Nyilai visszapatannak.

Az öreg és a szamár.

Egy háború alkalmával
 Vásári portékájával
 Az ellenséges határon
 Egy vén kalmár ment szamáron.
 Egy kies völgybe jutának,
 Az öreg hív állatjának
 Kedvét akarván deríteni,
 Az út terhét könnyebbíteni,
 Szabadon eleresztette,
 Gyönyörködve szemlélgette,
 Mint ugrandozik kedvére
 S legel szabad tetszésére
 A virágos völgy ölében
 Egy csergő patak mentében.
 De most úti rablók jönnek
 Rejtekeből az erdőnek,
 A gazda kéri, nógatja,
 Szamarát szorgalmaztatja :
 „Siessünk! ránk nagy veszély vár.“
 Hogy hogy? kérdezi a szamár,
 Vajjon ha más lesz a gazdám,

Az öreg és a szamár.

Széchenyi Könyvtár

Teszen-e két nyerget reám?“
 „Azt nem cselekszi.“ — „Ugy tehát
 Okosabb megadni magát.
 Jó és emberséges gazdát,
 Ki megkimélné szamarát,
 Ugy is ritkán találhatni,
 Kár hát benne válogatni.“

A paraszt és a kigyó.

Egy szántóvető egy hidegvette
 Kigyót találván, magához vette,
 Otthon gondosan felmelengeté,
 És szerencsésen felélesztgeté;
 S mi hasznát vette fáradságának?
 Azt, hogy vesztére járt önmagának.
 Elevenségét hogy visszakapta
 A kigyó, összemarta harapta.

* * *

Emberek közt is lelsz ilyet,
 Ki a jóért rosszal fizet.

A gazda szeme.

Egy szarvas, a melyet a
 Vadász üldözött,
 Menedéket keresett
 Az ökrök között.
 Ezek istállójokba
 Be is fogadták,
 De neki azon józan
 Tanácsot adták,
 Mivel ott bátorságban
 Élte nem lehet,
 Menjen minnél hamarabb,
 A merre mehet.
 De ismét esdekele
 És a szállásért
 Nekiek kövér, buja
 Legelőt ígért.
 Csakhogy el ne árulnák
 És hallgatnának,
 Mit ők fogadtak, s hiven
 Meg is tartának.
 A cselédek föl s alá
 Jönnek és mennek,

A gazda szeme.

Magyar irodalom alkatlala

A költészet története

És a magyar nyelv

Mert serényen dolgozni
 Szükség mindennek,
 A tehenek rendesen
 Mind megfejetnek
 A cselédek a szokott
 Órán etetnek,
 Kötelességét minden
 Hiven megteszi,
 De a vendéget senki
 Észre nem veszi.
 Már a szarvas életét
 Nem is féltette,
 De egy tapasztalt ökör
 Figyelmeztette :
 „Pajtás, ugymond, ne örülj,
 Hátra még a baj
 Ha a gazda előjön,
 Akkor neked jaj,
 Száz szemmel ruházta fel
 Isten a gazdát,
 Ő minden cselédinél
 Élesebben lát.“
 Már közelget, már hallik
 Harsány szózatja,
 Vizsla szemeit minden
 Helyre forgatja.
 Parancsolva teszi a

Rendeléseket,
Rendre pirongatja a
Rest cselédeket.
A márhákat mért jobban
Nem ápoljátok?
A romlott izéket mért
Ki nem hordjátok?
Ha csak nem parancsolom,
Le nem szeditek
A pókhálót, s a rácsot
Meg nem töltitek.“
Mig ily szemesen fürkész
Minden tárgyakat.
Megpillantja az ágas
Bogas szarvakat,
A cselédséget tüstént
Öszvehívatja,
A szarvast a szegletből
Kihurczoltatja.
Belőle vendégséget
Űt vacsorára,
Szomszédit is meghívja
Vig lakomára.

A nyúl és a teknős béka.

Építési és
gépjármű-technika

A nyúl és a teknős béka.

A nyúl egyszer vitatkozott
 A tekenősbékával,
 Melyik bír a természetnek
 Több s szebb ajándékával.
 „Én meggyőzlek, mond a béka,
 Tégedet a futásban.“
 „Pajtás! neked kedved telik
 Látom a vitatásban.
 Nevessek vagy csudálkozzam
 Merész állításodon?
 Ha eszedre akarsz jőni
 Vágass eret magadon,
 Hogy képzeled, hogy a futós
 Nyúllal te feltehetnél,
 Te, ki a lajhárok között
 Olvasva elmehetnél?“
 „De hát ha még is? fogadjunk.“
 Mond a tekenősbéka.
 A nyúl fogadást teve, bár
 Nem volt semmi szándéka,
 A könnyelmű nyúl futkorász.
 S ugrándozik kedvére,
 De a béka a kitűzött

Pályához már elére.
 Mert okos ember módjára
 Lassan de folyvást haladt,
 A nyúl pedig a pályától
 S jutalomtól elmaradt.

* * *

Ha serény és gyors nem lehetsz,
 Szorgalmatos, pontos légy,
 Hogy másoktól el ne maradj
 És előmenetelt tégy.

A róka, a majom és az állatok.

Az oroszlán meghala,
 Gyűlést tartának
 Az állatok, hogy királyt
 Választanának :
 Azt végezték, hogy az fog
 Lépní helyére,
 A kinek a korona
 Ilrik fejére.
 Egyik szarvai miatt
 Fel nem tehette,
 Vagy nagy füleit alá
 El nem rejthette.
 Némelyiknek szűk vala,

Prírodná múzeum
Múzeum prírodných vied

Nemzeti könyvtár

Némelyiknek bő,
 Sehogy sem találkozik
 Hozzá illő fő.
 Végére egy majom is
 Felpróbálgatá,
 Addig nézte szaglálta
 És vizsgálgatá,
 Míg az állatok „éljen“-t
 Kiáltozának
 S birtokosává tevék
 A koronának.
 A róka a választást
 Nem helyeslette,
 De azért a hódolást
 Ő is megtette.
 De hogy leugrassa az
 Ugorkafáról
 Leléptesse pünkösti
 Királyságáról.
 „Uram! mond, én udvari
 Biztos embere
 A boldogult királynak
 Fő ministere,
 Tudhatom csak egyedül,
 És felségeddel
 Közlöm is, ő mely roppant
 Kincset rejtett el.“

A majom piszkos lelkű
 Pénzszerető volt,
 A róka beszédére
 Kész szívvvel hajolt.
 Örömmel fogadá el
 Az ajálkozást
 De az állatok hallák
 A tanácskozást,
 S vége vala királyi
 Méltóságának,
 Ily indítványára a
 Ravasz rókának :
 „Kinek magát meggyőzni
 Nincsen ereje,
 Hogy lehetne másoknak
 Kormányzó feje?“

A g é m.

Az idő és alkalom
 Hamar elrepül,
 És ha egyszer elrepült
 Vissza nem kerül.
 Vegyük el hát hasznait
 A míg jelen van,
 Mert a bánat késő lesz,

Országos Széchényi Könyvtár

Es haszontalan.
 A sorsnak áldásait
 Ne fitymálgassuk,
 Ne hogy finnyásságunkat
 Későn sirassuk.
 Bár csekélység a mit ad,
 Elszalasztani
 Bolondság, máskor annyit
 Sem fog nyujtani.

A csermely kristály vizében.
 Melynek csendes tükörében
 Az ég nyájasan mosolygott,
 Egy halászó gém bolygott.
 A nap hevítő sugára
 Lehatván a víz aljára,
 A halak felugrándoztak
 Enyelegve viczkándoztak,
 De a gém rendre vizsgálja,
 Orrfintorítva fitymálja.
 „Nekem úgymond potyka nem kell,
 Az igen paraszt eledel,
 Pontytyal csukával nem élek,
 Nem sokat gondolok vélek,
 Ugy sem ehethném, várhatok
 Míg kecségét nem kaphatok.
 Az ángolna és kecsége
 Kedves falat, jó csemege.“

De a halak jőnek mennek
 Egymás után mind eltűnnek,
 Mind a víz alá rejtezik,
 De az éhség megérkezik.
 Most jó volna a csuka is,
 A kárász és a potyka is,
 De írmagúl sem találunk.
 Most már bezeg mit csinálunk
 Gém gazduram? Felkeresi,
 Mohon falja és nyeldesi
 A kis körmös halaeskákat,
 Az undorító békákat.
 Csak hogy élét elüthesse,
 Üres gyomrát megtölthesse.

Az oroszlán és az egér.

Segítsünk a más baján
 Mikor csak lehet,
 Gyakran csekély ember is
 Sok hasznót tehet,
 S bő kamattal fizeti
 Szívességünket,
 Sokszor nagy veszélyből meg-
 Menthet bennünket.

Többet tartsunk az észre
Mint az erőre,
Ez a mese megtanít
Mind a kettőre.

Egy oroszlán egyszer a
Füben nyúgovék,
Egy nyári hét nap déli
Álmod aluvék;
Körülte egy kis egér
Játszik szaladoz,
Míg a nagy ur édesen
Alszik, szunnyadoz.
Most hozzá igen közel
Talált játszani,
S véletlen a körmei
Közé ugrani;
Már halála bizonyos,
De az oroszlán
A vigyázatlanoknak
Nem örül baján.
Foglyának nagylelkűleg
Megkegyelmezett,
S nemes tettéről többé
Nem emlékezett.
De gondolta volna-e
Hogy jóltévője

Életének az egér
Lesz megmentője.
Egyszer a nagy ur vadász-
Hálóba került,
Ordításától egész
Környék megrémült.
Mennydörgős mennykő forma
Erős szózatja
A földet megrengeti,
Megrázkodtatja.
De segítség schonnan
Nem igérkezik,
Míg a fürge kis egér
Meg nem érkezik.
Nagylelkű jóltévőjét
Hogy megmenthesse
És a hála adóját
Lefizethesse;
Fogaival a hálón
Addig rágicskál,
Míg az oroszlán szabad
Utát nem talál.

A farkas és a kecske.

Országos Széchényi Könyvtár

A farkas és a kecske.

Egy kecske ki akart legelőre menni,
 Hogy fiának legyen estére mit enni.
 Édes tejet bőven szedhessen tölgyébe,
 A kövér legelő virágos ölébe.
 De hogy a farkassal ismét meg ne járja,
 Fiára az ajtót gondosan rázárja,
 S ráparancsol, senkit hogy be ne bocsásson
 Ha csak nem ismeri, bár mint kopogtasson,
 S tőle válaszul e jelszót nem kaphatja :
 Vesszen el a farkas és minden fajzatja.
 A farkas, ki tőlök nem messze ballagott,
 Ezen beszédökre fél füllel hallgatott,
 Észrevetetlenül a környéken bolygott,
 De csak hamar vissza- és elősompolygott.
 A jelszót híven megtartván elméjébe,
 Kéri a kis kecskét hogy ereszténé be.
 Ez a hasadékon hogy kikuesála,
 Tüstént némely gyanús jelekre találta.
 Barátom megengedj, úgymond, én szavadat,
 Nem ismerem, mutasd fejéres talpadat.
 A farkas gyakorta gázol pocsolyába,
 Nem lehet hát mindig tiszta fejr lába.“

Elkullog rossz kedvvel, látván hogy el nem sült
Álnok fortélyá, s ez úttal megszégyenült.

*

*

*

Az ifjuságnak hasznos az intőszó,
De maga is legyen okos és vigyázó.
Sokszor fenyegeti veszély életünket,
Mert ravasz ellenség környékez bennünket.

A fösvény és komája.

Egy fösvény helyet keresé
Hová kincsét elrejthesse,
„Mert könnyen szárnyakat csinál
Magának, ha szekrényben áll
A pénz, csak félig sajátunk
Ha nálunk van, jó barátunk
Gyakorta elkéregeti,
S a nagy harang megfizeti.
Másról tanulságot veszek,
Magam tolvaja nem leszek.“

Igy tanakodik magában,
Terveket kohol agyában,
Végre egy kedves komjával
Régi lelki barátjával
Közölve szíve szándékát,

A fösvény és komája.

OSTK

Országos Széchényi Könyvtár

Elássa kincses ládáját ;
 De csak róla gondolkodik,
 Éjjel is vele álmodik.
 Hogy kincseit szemlélhesse,
 Szemeit legeltethesse,
 Éjfélben meglátogatja
 A helyet, és vizsgálgatja
 Ott van-e kincses ládája,
 S csak a hült helyét találja.
 „Ezt úgymond a komám tette,
 De meg is lakol érette.“
 Másnap reggel hozzá megyen,
 Kérdezi mi tévő legyen.
 Ismét össze kapargatott
 Egy kis pénzt, megsugorgatott,
 Ezt is félti és szeretné
 Ha biztos helyre tehetné.
 „Úgy hát nagyobb gödröt ássunk,
 Holnap mindjárt hozzá lássunk.“
 Mond a komja, s hamarjában
 A setét éj oltalmában
 Lopott kincset előveszi,
 S előbbi helyére teszi.
 De a fösvény hajnal előtt
 A kincset felásni eljött,
 Rezketve magához vette,
 S rászédett komját nevette.

A medvebőr.

Két kalandor utra indula pénz nélkül,
 De azért ettek is ittak is emberül,
 Gondolván sokféle ravasz fortélyokat,
 Űres erszény mellett megtölték hasokat.
 Találos az elme, mikor a has korog,
 Szükség törvényt ront, ha a gyomor háborog.
 Egy együgyű szücshez is beköszönének,
 S ugyan csak úrias lakomát ütének.
 De fizetés helyt szép szóval kecsegtették,
 S azon nagy medvének bőrét lekötötték,
 Melyet az erdőben láttak őgyelgeni,
 S melyet ők lábáról le fognak ejteni.
 A két vitéz Nimród elmegy nem sokára
 A bundás ellenség látogatására,
 De a mint feléjek czammogni a medvét
 Meglátja, mind kettő elveszti a kedvét.
 Halálos sáppadtság futja el arcukat,
 A hideg veréjték reszkető tagukat.
 Az egyik egy fára mász fel hevenyébe,
 Másiknak az jutott hirtelen eszébe,

medvebőr.

Országos Széchényi Könyvtár

Hogy a holtakat a medve nem szereti,
Kapja magát tüstént a fűbe elveti.
Lélekzetét a mint tudja tartóztatja,
A medve hozzá megy, s ugyan csak forgatja,
Fülel, tapogatja, vizsgálja szagolva.
De dögnék gondolván, elkullog mormolva.
A félholt vadász már kezd jőni magához,
Feltekint a fára vitéz bajtársához,
Mosolyogva néz ez rémült pajtására
„Barátom! a medve igen közel jára.
Hozzád szagolt, néha még czirogatott is
Talán a füledbe valamit sugott is.“
„Sugott bizony pajtás, méltó meghallani,
Bölcs leczke, érdemes lesz meg is tartani.
Most megkegyelmézek, úgymond, életednek.
De máskor több hasznát vegyed az eszednek,
Bolond a ki iszik a medve bőrére,
Míg magára szert nem teve a medvére.“

A macska, a görény és a tengeri nyúl.

Egy ravasz görénynek nem
Vala hajléka,
Magának, de építeni
Sem volt szándéka;
A czélt egy tengerinyul
Lakjára tette,
S mikor szokott kijárni
Szemügyre vette.
A hajnal alig üzte
El az éjszakát,
A nyúl egyszer jó korán
Elhagyja lakát.
A görény hajlékába
Belopózkodik,
S mint ha honn volna, benne
Úgy forgolódik,
Magát kényelmesen a
Vaczkon elveti,
Majd mint hiú nőszemély
Piperézgeti,
A nyúl haza jó, lármát

A macska, a görény és a tengeri nyúl.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Űt, boszankodik.
 Fenyegeti, hogy ha ki
 Nem takarodik.
 De a görény nagy fenynyen
 Beszél, protestál,
 A kényelmes hajlékból
 Hogy odébb nem áll.
 „Ki mit elfoglal övé,
 Ez régi szokás,
 Ez ellen nem tesz semmit
 A patvarkodás.“
 „E hajlék, mond a nyúl, még
 Szépapámé volt,
 S belőle több rendbéli
 Rokonom kiholt,
 Mint egyetlen fiára
 Hagyta ezt reám
 Családi örökségül
 Boldogult apám.“
 Mi a pert ketten el nem
 Igazíthatjuk,
 De a kandúrt bíránknak
 Elválaszthatjuk
 Mond a görény, ő kegyes
 S törvényhez is ért,
 S jutalmat sem kíván a
 Bíróskodásért.

Félre a nagy világtól
Szentül viseli
Magát s örömét a jó-
Tételben leli.“
A kandur bebocsájtja
Mindkettőjüket,
Magához és közelebb
Szólítja őket.
„Fiaim — mond, vén vagyok,
Hallásom nehéz,
De azért még agyamban
Helyén van az ész,
Jőjjetek, ítéletem
Hogy meghalljátok,
S egyszersmind áldásomat
Adhassam rátok.“
Ekkor mindkettőjükbe
Körmét akasztja,
És a perlekedésnek
Végét szakasztja,
A szentség színe alatt
Gazdag prédára
Teszen szert álnoksággal,
S jó lakomára.

A sas és a bagoly.

A sast a madarak királyát
 Kéré a bagoly, hogy haragját
 Szüntesse, végye kegyelmébe,
 Igérje szentül, hogy fiai
 Megkéméli, s maradékait.
 A sas becsületszavát adta,
 Esküvéssel is felfogadta,
 Hogy a bagoly és szülötjei
 Vérétől gyilkos saskörmei
 Tiszták maradnak, s ártatlanok.
 „De úgymond ha rájok bukkanok,
 Fiaidra, hogy kimélhessem?
 Ird le őket hogy ismerhessem?“
 „Az ő fiai mindnyájan oly
 Különös szépek, mond a bagoly,
 Hogy párjok a széles mezőben
 Nincsen a rengeteg erdőben
 A tollas seregnek diszei,
 Drágalátos szép szülötjei.
 Ezer közt is kiismerhetni.
 S könnyen megkülömböztethetni.“
 Egyszer levegői útjában

Egy köszikla hasadékában
 Egynéhány léha tollasokat,
 Silány nyomorú alakokat
 Megpillant a sas, gondolkodik
 S magában ekkép okoskodik :
 A teremtés ezen csúfjai
 Nem lehetnek bagoly fiai,
 A fészekből kihúzogatja,
 S egymásután felhabsolgatja.
 Alig végzi a falatozást,
 Hall nagy visitást, kiáltozást,
 A baglyok anyja jajveszékel,
 Keseregve bús nyögésekkel.
 Az égiekhez fohászkodik,
 Hitszegésről panaszkodik.
 A válasz lön : „esztelenséged
 Okozta ezen veszteséged!
 Az apró törpe alakokat,
 Éktelen rút ábrázatjokat.
 Midőn a sas megvizsgálgatta,
 Fiaidnak nem gondolhatta.
 Az anyai vakszeretetnek
 Ily következményi lehetnek.“

Szegedi Könyvtár

A. Károlyi és társai

A czipőfoltozó varga és a gazdag.

MESÉK.

MÁSODIK RÉSZ.

MESTER.

MASODIK RESZ.

A czipőfoltozó varga és a gazdag.

Egy szegény varga műhelye mellett
Reggeltől estig énekelgetett.

A szomszédja egy dúzsgazdag vala
Kit énekelni senki sem halla.

Mivel mindig bús gondba merülve,
Pénzes ládája mellé leülve,

Számlálta híven az aranyokat,

És a penészes vén tallérokat;

Igy folyt élete nyugtalanságban,

Minden éjjele álmatlanságban.

S ha réggel álom jött a szemére

Eltűnt a varga éneklésére.

Egyszer szomszédját általhívatja

Barátságosan kérdi faggatja,

Évenként mennyit keres magának?

Szeme szája eláll a vargának.

De semmikép nem tud válaszolni,

Mert ő nem szokott soha számolni.

„Barátom itt van száz tallér vidd el,

De kérlek hagyj fel éneklésiddel.“
 A varga majd ki ugrott bőréből,
 S félt hogy ki talál szökni zsebéből
 E roppant kincs, mert nála száz tallér
 A világ minden kincsével felér.
 Fogadja többé, hogy nem dúdolgat,
 Mint a koporsó oly mélyen hallgat,
 De kevés idő múlva érezte
 Hogy a komorság megkörnyékezte,
 A régi jókedv s vidámság helyett
 Bú, s aggodalom foglalta helyet.
 A munka sem folyt oly serénységgel
 Jó kedvvel, tüzzel, és élénkséggel.
 A kincset tartván e baj okának,
 Vissza fizette dús szomszédjának.
 „Uram pénzedet, mond, visszahozom,
 Éltem örömét fel nem áldozom,
 Ily alávaló hitványságokért
 Veddvissza tőlem mind a száz tallért.“

* * *

Fűszere a jó kedv az életnek,
 Azzal a kincsek fel nem érhetnek;
 Mit ér, hogy azok ládádba gyűlnek,
 Ha homlokodon bús gondok ülnek.

A nyúl és a fogolymadár.

De 2de 1/2 eeuw 1840-1860
A. v. d. Waard 1840-1860

afgeleverd op 1840-1860

A nyúl és a fogolymadár.

Egy erdős hegynek lábánál
A halvány hold világánál
A nyúl s fogoly tanyáznak,
És víg lakomát tartának.
„Itt nem lát senki bennünket,
Töltsük szabadon kedvünket.“
Mond a nyúl, a fogoly rááll;
De egyszer csak előttök áll
A vadász, most felriadnak,
Mind a ketten megszabadnak,
A nyúlat veszi üzőbe
Bekergeti az erdőbe.
A nyúl vaczkát felkeresi,
De a vadász ott is lesi,
Véletlenül célba veszi,
És martalékjáva teszi.
A fogoly ezt észrevette,
A nyúl baját csak nevette.
„Be jó hogy szárnyaim vannak,
Most én is a gyáva nyúlnak
Szomorú sorsára jutnék,
Hogy ha repülni nem tudnék;

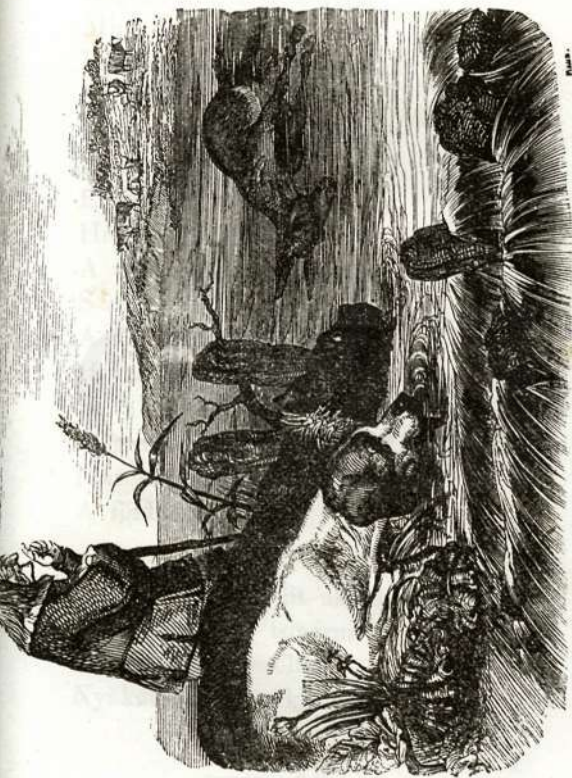
Mond, de mig így elmélkedik
 Repülésével kérkedik,
 Egy fa lombos árnyékában
 Üldögélve csak magában,
 Az ölyű hirtelen lecsap,
 S benne gazdag prédára kap.

* * *

Hogy ne bízzuk el magunkat,
 Vegyük szivünkre sorsunkat,
 Sok veszély környez bennünket,
 S fenyegeti életünket,
 Gyakorta mily véletlenül
 Örömünkbe öröm vegyül.

A két eb és a holt szamár.

Két kutya valamit úszni
 Látott távolról,
 De mi lehet azt egyik sem
 Vehette fel jól.
 Végtére a szemesebbik
 Felkiált : „én már
 Látom, az bizony nem egyéb :
 Egy döglött szamár ;
 Ez jó préda lesz, de hozzá
 Hogyan juthatunk,

A két eb és a holt szamár.

Országos Széchényi Könyvtár

A szél ellenkezőleg fú,
 Be nem úszhatunk.
 Legokosabb lesz a vizet
 Mind ki hörbölni
 Ezzel nagy szomjúságunkat
 El lehet ölni,
 Oszmán legalább tíz napra
 Lesz eleségünk,
 Enyhítjük jó ízű szamár-
 Hússal éhségünk.“
 A terv igen bölcsnek tetszett,
 S elfogadtatott,
 A két kutya az iváshoz
 Hozzá is fogott,
 De a tó temérdek vize
 Még nem is fogyott,
 Már mindkettő megpukkadva
 A földre rogyott.

* *

Ha kívánt czélt akarsz érni,
 Erődet szükség ismérni,
 Ki magát megerőlteti
 Nyakát könnyen kitörheti.

A macska és a vén egér.

Egy kegyetlen kandúr Macska-Hannibal
 Egy patkány- és egérevő kannibal,
 A méregnél és a patkányfogónál
 Irtózatosabb volt a patkányoknál,
 Nálok iszonyú hírt, szerzett magának,
 Általa csak nem mind kipusztulának.
 Hogy gyilkolódühét meggátolhassák,
 S éhenhalásra a kandúrt juttassák,
 Mindenikőjük feltette magába
 Hogy elrejtezkedik saját lakába.
 És lyukát mindaddig oda nem hagyja,
 Míg csak a kandúrnak vesztét nem hallja.
 De a kandúr ravasz, nem hagyja magát,
 S megérezvén ezen tervnek a szagát,
 Hogy könnyen kerítse őket fogára,
 Felakasztja magát a gerendára.
 Egerek fortélyra nem is gondolnak,
 A közös ellenség vesztén tombolnak,
 S a mint összegyűlnek meglátására
 Fakadnak jó ízű nagy hahotára,
 Gondolják a kandúrt sok csinjaiért
 Bünteti a gazda lopásaiért.
 Most már lyukaikból mind kibúvának

A macska és a vén egér.

Országos Széchényi Könyvtár

És a kandur körül ugrándozának.
 De a zabolátlan vígasság végre
 Mily gyakorta fordul keserűségre.
 Egyszer a macska kiugrik véletlen,
 És szörnyű mészárlást tesz a kegyetlen,
 A rémült egérség fut, a merre lát
 Hogy kikerülhesse a gyilkos macskát. —
 E fortély egynehány ízben sikerült.
 De a sor nem soká másikra került.
 Mert a jó puskásnak több töltése van
 Az ész feltalálja magát untalan.
 Hogy az egereket még rászedhesse
 S mártalékjaivá őket tehesse,
 Lisztbe burkolódzik be hamarjába
 A kandur, s bemegy egy lisztesládába.
 A mely bohók hozzá közel járanak
 Esztelenségekért meglakolának.
 Ambár egy vén egér ki sokat próbált
 Sok veszélyt kikerült, és sokat kiállt.
 Látott s gyakorlott is hadi cseleket,
 Eléggé intette az egereket.
 Az okosabbak kik ráhallgatának,
 A kandur körmére nem is jutának.

* * *

Bátorságot szül a bizodalmatlanság,
 Sok bajokba ejt a tapasztalatlanság.

A sertés, a kecske és a bárány.

Egy paraszt szekérre rakott
 Egy kecskét, bárányt, malaczt,
 Hogy bevinné a vásárra,
 Szüksége pótolására.
 Míg a városba menének,
 A báránynak és kecskének
 Nyikkanása sem hallatszott.
 De a nyugtalan malaczt
 Nem győzte csilapítani,
 Mert nem szünt meg visítani.
 „Társaid békével vannak,
 Ugymond, mi az oka annak,
 Hogy így nyughatatlankodol,
 Másnak alkalmatlankodol?“
 „Azt nem kell soká vizsgálni,
 Igen könnyű kitalálni.
 A kecskétől tejet várnak,
 Kímélik, kedvébe járnak.
 A bárány gyapjával szolgál,
 Kedves állat a gazdánál,

A sertés, a kecske és a bárány.

Országos Széchényi Könyvtár

De ha a vevő^{re} rám talál,
Nékem bizonyos a halál.“

* *

A lelkiisméret legigazabb bíránk,
Megmondja, minő sors várakozik miránk.

Az ifju özvegy.

Egy ifju menyecske férjét
Elragadá a halál,
Vígasztalást bánatjában
A bús özvegy nem talál.
Erővel férjével együtt
Sírba akart szállani,
És csak nagy nehezen tudták
Tőle elválasztani.
Atyja egy értelmes ember
Kedves leánya sorsát
Fájlalja, de hagyja folyni
Könyeinek záporát.
Néhány nap mulva : „Leányom
Szüntesd, úgymond, könyedet,
A sírás nem használ, fel nem
Támaszthatja férjedet.

Férfiak vannak elegenden,
Egy ifju hölgy mindig kap
Férjet magának ha akar.

— Nem mondom ma vagy holnap —
Válaszsz ki egyet, követvén
Szivednek érzelmeit,
Kivel megoszd az életnek
Örömeit terheit.“

„A halál lesz az én férjem,
Öt várják nyílt karjaim,
A klostrom bús falai közt
Könyezem le napjaim.“

„Ah! mond az öreg, még nincsen
Ideje, még várni kell,
Míg a bú komor fellegi
Magoktól szélednek el.“

Azonban a napok múlnak,
Egyik múlik, másik jó,
Balzsamot öntöz a sebre
A fő orvos, az idő.
Már a hold kétszer fogyott el,
Két ízben telt ismét meg,
S az ifju özvegy többé már
Nem búsul nem kesereg,
Derült homlokán az öröm
S vígasság mulatoznak,
Mosolygó szemein arcán

Az eb és árnyéka.

Szerelmek játszadoznak.
 Gyászruhájával letette
 Szíve szomorúságát,
 Már többé nem kerüli a
 Férfiak társaságát.
 Most a házasságról ravasz
 Atyja még csak szót sem tesz,
 De leánya kedvetlenné,
 S türeelmetlenné lesz,
 S megunván várni, hallgatni,
 Kérdést teszen atyjánál,
 „Atyám! hol vagyon hát azon
 Ifju, kit nekem szántál?

Az eb és árnyéka.

Mily gyakran megcsalatkozunk,
 Rémképekkel ábrándozunk!
 Valóságot kergetünk,
 S árnyékot ölelgetünk;
 Mint az eb, mely egy tó szélén
 Szájában darab húst vívén,
 A tóba néz, és mit lát?
 A darab hús árnyékát.
 Csudálkozással szemléli,
 Másik darab húsnak véli,

Szeretné hamarjába
 Eltemetni gyomrába.
 Kíváncsi száját feltátja,
 A hust a vízbe bocsátja,
 Azt elnyeli a nagy tó,
 S most már se pénz se posztó.

Az oroszlán bőrbe öltözött szamár.

Egy megsebhedt és agyon vert
 Oroszlán az úton hevert,
 Lenyúzott bőrét mellette
 A vadász ott felejtette.
 Rátalálván a szamár, a
 Bőrét felvette magára;
 Ijedezni kezdtek tőle,
 Mindenki futott előle,
 „Ah, mond csacsi, most tudom már
 Mért van megvetve a szamár,
 Csak szürke bőrömre néztek,
 A kik eddig megvetettek.
 Már most nem fogok dolgozni
 Többé, sem terhet hordozni,
 Mint némely urak, hasamat

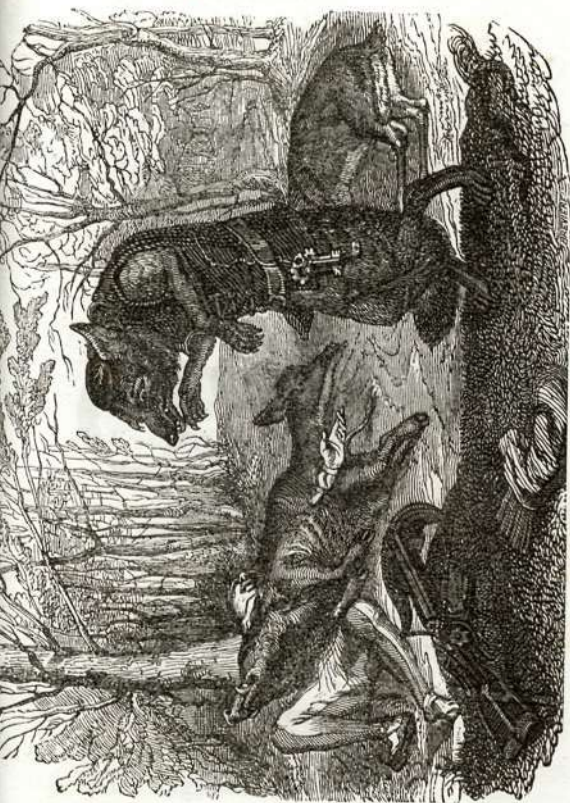
z oroszán bőbe öltözött számár.

Töltöm, s mulatom magamat.
Ez dicső és drágalátos
Sors; de minő csudálatos
Ereje van a ruhának,
A külső színnek, formának!
Tudják ezt az emberek is
S köztök még a gyerekek is,
Ezért tartnak a ruhára
Sokat a külső pompára.“
Azonba meglát távolról
Kisétálni a városból
Néhány ifju uracsokat
Vigadozó pajtásokat
Hogy ezeket megriaszsa
Nyakra före szétszalaszsza,
Elkezd rájuk kiáltani,
Szamárhangon ordítani,
De épen ez volt kárára,
Mert ráesmervén hangjára,
Egy vén paraszt neki kerül,
És megbotozza emberül,
S farkát megragadva, nyomba
Örleni hajtja malomba.

A farkas és a vadász.

A vadász az erdőben
Egy bakózet lőtt,
Melynek nyomába tüstént
Szarvasborjú jött.
Ez is áldozatja lett
Biztos nyilának,
A vadász örvendett e
Kettős prédának.
Már ennyi most egyszerre
Elég is lenne,
Ha rá szemközt épen egy
Vadkan nem menne,
Oly nagy, oly szép, a mellett,
Oly rettenetes,
A vadászban a bátor
Szív dicséretes.
Felhúzza ismét nyilát,
Megsebesíti
Szerencsésen a vadkant
Földre teríti.
A porban hentereg az
Vérpatakjában,

A farkas és a vadász.

Országos Széchényi Könyvtár

Szájából a tajtékot
 Túrva kinjában.
 De most ismét közelít
 Egy fogolymadár
 Ezt talán csak szabadon
 Elbocsátja már
 A vadász? ó korán sem,
 Ő telhetetlen,
 Már nyilát felhúzta, már
 Lő a kegyetlen.
 De az alatt a vadkan
 Feltápászkodván,
 A vadásznak megy, s nagyot
 Hasít ágyékán;
 Küzdenek, vínak, magát
 Egyik sem hagyja,
 S a tusában mindenik
 Lelkét kiadja.

Egy éh farkas vetődött
 A holttestekhez,
 „Uram fia! felkiált:
 Minő látvány ez!
 Higyek-e szemeimnek?
 Itt vagynak négyen.“
 Tanakodik hogy velek
 Mitévő legyen.

„Gazdálkodni kell, úgymond,
 Ez sok eleség,
 Ha megkiméllem egész
 Hónapra elég.
 Holnap után kezdem el
 Addig mulatom
 Magam, azon szép fényes
 Húrt nyalogatom!“
 De alig hogy a szép húrt
 Megnyalogatta,
 A nyilat maga ellen
 Elpattantotta;
 A nyilvessző behatván
 Mélyen sügyébe,
 Haldokolva fetrengett
 Sajat vérebe.

* *

*

A mese első fele a
 Telhetetleneknek,
 A második fele pedig
 Szól a fösvényeknek.

A vén oroszlán.

Mely félig holt már is,
 Ragadozó őt bosszúját.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A vén oroszlán.

Egy elvénült oroszlán
Ütvén végórája,
S hozzá bekopogtatván
A halál postája,
A földre terült lankadtan,
S várta halálát nyugodtan.
Jobbágyai kik hajdan
Tőle rettegének,
Most halálos ágyában
Bosszantani jönnek,
Kiki mindent elkövetett
Rajta, a mit csak lehetett,
Az erős bika szarvával
Szurkálja ökleli,
A vaddisznó agyarával
Hasítja döföli,
A vad ló körmös lábának
Rugási agyig hatának,
Most neki bátorodván
Előjö a szamár is,
S az állatok királyán
Mely félig holt már is,
Rugdosva tölti bosszúját,

Ki panaszra nyitván száját;
 „A több bosszantásokat
 — Mond — türtem békével,
 De számárrugásokat
 Hogy még szenvednem kell
 Tőled csúf gyáva szörnyeteg,
 Úgy tetszik kétszer halok meg.“

A farkas és a sovány kutya.

A farkas a mezőn egy
 Kutyára talált,
 Prédáját meg sem nézvén
 Vele odébb állt.
 De a mint tovább viszi,
 Érzi mily hitvány,
 Kicsiny, csak csontja bőre,
 Száraz és sovány.
 A kutya esenkedik,
 S ha elbocsátja,
 Igéri, nyolcz nap mulva
 Ismét meglátja,
 Még pedig jól meghízva,
 Mert vendégség lesz
 Otthon, a házi ur nagy
 Lakodalmat tesz.

A farkas és a sovány kutya.

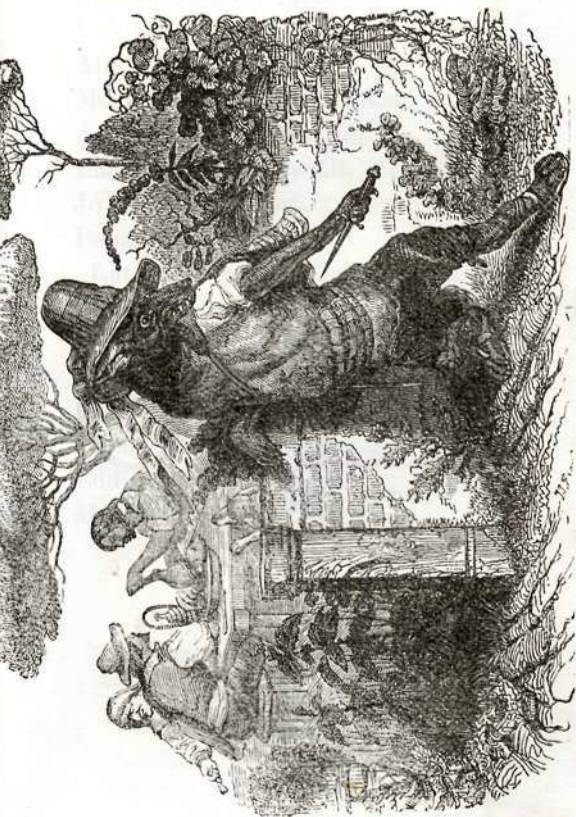

Országos Széchenyi Könyvtár

A^z buta farkas hitt a
 Kutya szavának,
 De a kutya nem állott
 Fogadásának.
 Nyolcz nap mulva a farkas
 Várván a prédát,
 A faluba sompolyog,
 S a kövér kutyát
 Egy istálló ablakán
 Szemügyre vette,
 S kérdi, tán ígéretét
 Elfelejtette?
 „Nem, mond a kutya, mindjárt
 Tiszteletedre
 Megyünk, ha kedved tartja
 Szokott helyedre,
 Tíz erős virgonez ifju
 Komondorokkal,
 Kik mérközni kívánnak
 A farkasokkal.“
 „Nem tetszik mond a farkas
 Az ily mulátság.
 Prédát elszalasztani
 Vajmi bolondság!“

A farkas és a juhászok.

Egy farkas öregségére
Nagy megjobbúlást ígére
Készebb lesz ugymond éhezni,
Mint lopni és vérengezni,
Minden ki ismer bennünket
Útál, s gyűlöli nemünket,
Angliában életünkre
Törekedtek, sőt fejünkre
Jutalmat tettek, osztottak,
Végre ki is pusztítottak.
Még a rossz gyerekeket is
S a síró kisdedeket is
Mindig velünk fenyegetik,
Farkas-névvel ijesztgetik,
És mi szerezz gyűlölséget
Nékünk, s annyi ellenséget?
Hogy néhány hitvány csikóktól
Vagy beteges bárányoktól
A nyáját megszabadítjuk,
Éhségünk lecsilapítjuk.
Hagyjunk fel hát élelmünkkel

A farkas és a juhászok.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Vagy inkább éhen vesszünk el.
 Élünk szénával fűvekkel,
 Vad gyümölcsessel gyökerekkel.“
 Alig végzé e szavakat,
 Meglát néhány pásztorokat,
 A társaság asztalnál ült,
 Előtte a jó báránysült,
 Jó ízűen falatozott,
 Poharazva vígadozott.
 „Látom ők sem jobbak nálunk.
 Gonoszbul mi sem csinálunk
 Hússal töltik a hasokat,
 Azzal tartják kutyájokat ;
 És mi szenvednénk szükséget
 Szomjúságot és éhséget
 Eddig folytatott életem
 Módját tovább is követem.“

* * *

Ki a farkas bűnében
 Soha részt nem vett,
 A kárhoztassa őtet,
 S vessen rá követ.

A vágott fülű kutya.

„Uram! mit vétettem ellened,
 Mért reám annyira fened
 Kegyetlen két élű fegyvered?
 Véremmel kezed miért kevered?
 Kutyatársaim ha meglátják
 Csúfságomat, szájokat tátják,
 Kigúnyolnak és kinevetnek,
 Társaságokból is kivetnek.
 Ugyan ha velek így bánnának,
 Az emberek mit mondanának?“
 A kutya így szól gazdájához,
 Ki készült füle vágásához,
 De ez szavára nem hallgatott,
 S mind két füle megkurtítatott.
 Mert a gazdája az orránál
 Tovább lát, és így kutyájánál
 Jobban tudja, mi van hasznára,
 S ezért nem hallgatott szavára.
 Nem volt kárára a működés,
 Mert a kutyának veszekedés
 Léven szokása s természete,
 Nem gyakorta megtörténhete

A vágott fülű kutya.

Hogy a harapós harcz s viadal
 Közt egymás füléből elszabdal?
 Hogy e gonosz megelőztessék,
 Több fájdalom elkerültessék;
 Gyökeres előgyógyításra
 Van szükség — a fülkurtításra.
 Most ellátva szúrós nyakvassal
 Kiköt akármelyik farkassal.

* * *

Az is jóakarónk és szeret bennünket
 Gyakran, ki mindenben nem teszi kedvünket.

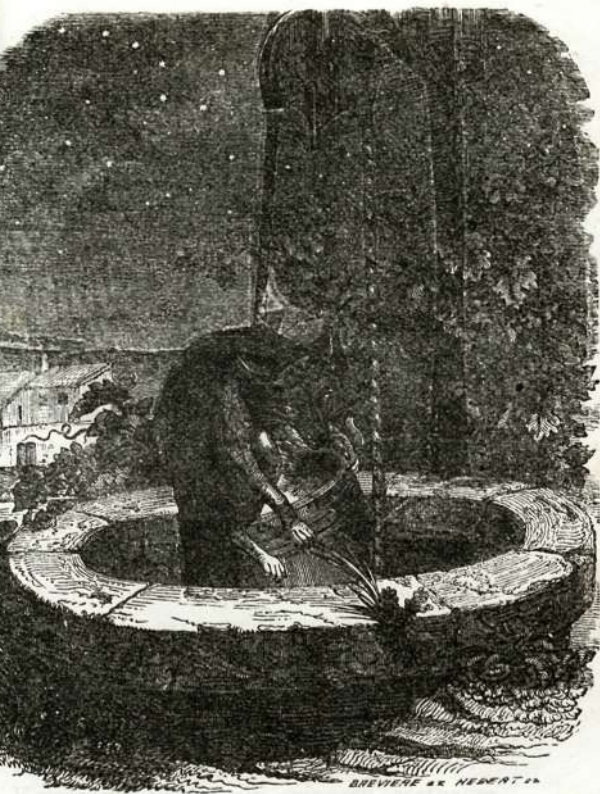
Az oroszlán és a légy.

„Félre undok férges a földnek
 Hordd el magadat előlem,
 Szemeim reád nem nézhetnek,
 Orczátlan! nem félsz-e tőlem?“
 A légynek így szólt az oroszlán,
 A légy pedig csak nevette,
 Sőt haragját gerjedni látván
 Ingerkedve csipegette.
 Az állatok gőgös királya
 Tajtékot turt haragjában,

De hogy rajta boszúját állja
 Sehoggy sem vala módjában,
 Csapkod mindenfelé farkával
 Űrög forog, toporzikál,
 A légy csípős szurkálójával
 Bár mint mocskolja, nem hátrál;
 Minden erejéből ki fogyva,
 S alélva rogyik le végre
 Fejedelmi átkokat szórva
 A kegyetlen ellenségre.
 A légy repked, s örömittasan
 Dúdolgatja győzödelmét,
 De csak hamar egy pókhiálóban
 Végzé a bohó életét.

* * *

Gyakran nagyobb veszélyt is
 Semmibe hajtunk,
 Sokszor a csekély baj is
 Csúfot tesz rajtunk,
 Mert hibázunk,
 Nem vigyázunk.

A farkas és a róka.

Országos Széchényi Könyvtár

A farkas és a róka.

Egy róka lenézvén egy kút fenekére
 Melynek a holdvilág szolgálja vizére,
 Sajtnak gondolván a teljes holdnak képét,
 Kivánczozott vele csilapítani éhét.
 A kúton két veder csüngött egymás mellett,
 Ha egyik alászállt másiknak fel kellett
 A kútnak káváján felülemelkedni,
 A kutba könnyű volt hát leereszkedni.
 A róka az egyik vederbe bele ül,
 Mely vele a kutba azonnal legördül,
 De czélt nem ére, sőt magának nem kis bajt
 Szerzett, mert keresi, de sehol sincs a sajt,
 Már most töprenkedik, s azon törí fejét,
 Mikép hagyhassa el a békák lakhelyét.
 Egy farkas arra megy enyhíteni szomját,
 Lenéz s meglátja a kutban róka komját.
 Kérdezi, oda lenn magát hogy mulatja;
 „Komakegyed ugymond, nem is gondolhatja,
 Mily jó ízű sajt a melyből falatozom,
 Kegyeddal ha tetszik szívesen osztozom,
 Kedvesebb az íze minden falatunknak,
 Társaságában egy lelki barátunknak.“

A farkas hitelt ad a róka szavának,
 S csak hamar sorsára jutha a rokának,
 Beül a vederbe és leereszkedik
 Amaz szépen feljő és megmenekedik.
 Farkaspajtásának jó étvágyat kíván
 A sajthoz, gúnyok közt tőle elbucsuzván.

A macska és a róka.

A róka és macska együtt indulának,
 Búcsúra, sok földet be is utazának,
 Kegyes ábrázattal, lassú lépésekkel,
 Hogy így a buzgó de együgyű hívekkel
 Csalfa játékukat könnyebben űzhessék,
 S a kegyesség színe alatt rászedhessék,
 Egyszer az unalom megkörnyezvén őket,
 Hogy ne alugyanak, s legyen beszédőket
 Mivel fűszerezni, vitatkozni kezdtek,
 A mihez nem tudtak arról értekeztek,
 Mint az emberek közt sok tudósok tesznek,
 Miből sok éretlen versengések lesznek,
 Aztán hozzá fogtak a rágalmazáshoz,
 Az ember- vagy inkább állatmegszóláshoz.
 A ki nyelvökre jött, senkit sem kéméltek,
 Végre a mint illet magokról beszéltek.
 Saját tehetségit fennyen magasztalta

A macska és a róka.

Országos Széchényi könyvtár

Mindenik, és úti társát olesárolta.
 A róka ugymond : „Én ezermester vagyok,
 Tehetségim szépek jelesek és nagyok,
 Ezer féle módon tudok menekedni,
 Ha veszély fenyeget, s rá tudok mást szedni.“
 „Nekem, mond a macska, csak egy módom vagyon,
 De az még meg nem csalt, bízom hozzá nagyon.
 Most ismét a felett kezdtek perlekedni,
 Biztosb-e egy mint több módon menekedni.
 De rejtekeiből a szomszéd erdőnek
 A vadat hajhászó puskások eljönnek,
 A róka megretten, már nem czivakodik.
 Hogy szabadulhasson, azon tanakodik,
 „Most vedd hasznát, mondá macska a rókának.
 A dicsért száz avvagy ezer praktikának.
 Én mit az ösztön sug, javasol, cselekszem,
 S a legközelebbi nagy fára menekszem.“
 S megszabadult, de a rókát felkutatták
 A kutyák, s a vadász kezére juttatták
 Szokott fortélyait bár mind elővette,
 De a halált még is el nem kerülhette.

* * *

Jobb ha a természet szavának engedünk,
 Mintsem tekervényes utakat követünk.
 Kövessük mindenben az egyszerűséget,
 S biztosb könnyebb úton érünk kívánt véget.

A pásztor és a juhnyáj.

„Hát már mindig csak szenvedjem
 A kárvallást, s megengedjem
 A farkasnak, hogy nyájamat
 Dézmálgassa jószágomat?
 Tegnap is nyájam díszétől
 Szívem legfőbb örömétől
 Az irgalmatlan szörnyeteg
 Kedves ürümtül fosztott meg.
 Mely annyira járt kedvemre
 Ügyelt minden intésemre;
 Hív volt, és úgy simult hozzám,
 Mint akármelyik hív kutyám,
 Ezen kedves hív állatom,
 Míg élek, mindig siratom.
 De bosszut állok érette
 Azon, ki e nagy kárt tette.“
 Egy pásztor így dúl magában;
 Látván a sok kárt nyájában;
 A nyájat összehivatja,
 Halalmas szókkal biztatja,

A pásztor és a juhnyáj.

„Hogy ha együtt tartanának
 Könnyen ellentállhatnának,
 Másként a farkas dühének
 Martalékivá lennének.“

Ezen szókra a juhok fel-
 Buzdulnak s lelkesedéssel
 Igérik, hogy szembe szállnak
 A farkassal, s bosszút állnak
 Minden meggyilkolt társokért
 S károsodott gazdájokért.

De az első riadásra,
 Farkas! farkas! kiáltásra
 Mind egy lábig elszaladnak,
 S a rémképnek hátat adnak,
 Pedig nem is látták magát
 A farkast, csak az árnyékát.

* * *

A gyakorlatlan katonák
 Hánytorgatnak vitézséget,
 S tüstént hátokat fordítják,
 Mihelyt látnak ellenséget.

A makk és a fők.

Isten mindent jól teremtet.
 Történetből semmi sem lett;
 A kiterjesztett erősség,
 A temérdek csillagos ég,
 Az állatok seregei,
 A növények ezerei,
 A világ dicső pompája,
 Mind az ő keze munkája.
 Bölcs czélokra határozott
 Mindent, jó s szép, rendbe hozott.
 Még is helybe nem hagyhatja,
 Sok balgatag czirkálgatja
 A világ elrendelését,
 A dolgok összefüggését,
 Mindenben megbotránkozik,
 Vakmerően nyilatkozik,
 S rövid látásu eszével
 Szembe száll teremőjével.

Egy ficzamadott eszü vén
 Vizsgálódva szántóföldjén,
 Megpillanta egy tökindát,
 S rajta nagy tököt függni lát,

A makk és a tök.

Országos Széchényi Könyvtár

Adományozta a Magyar Kir. Akadémia
1874. évi április 15. napján

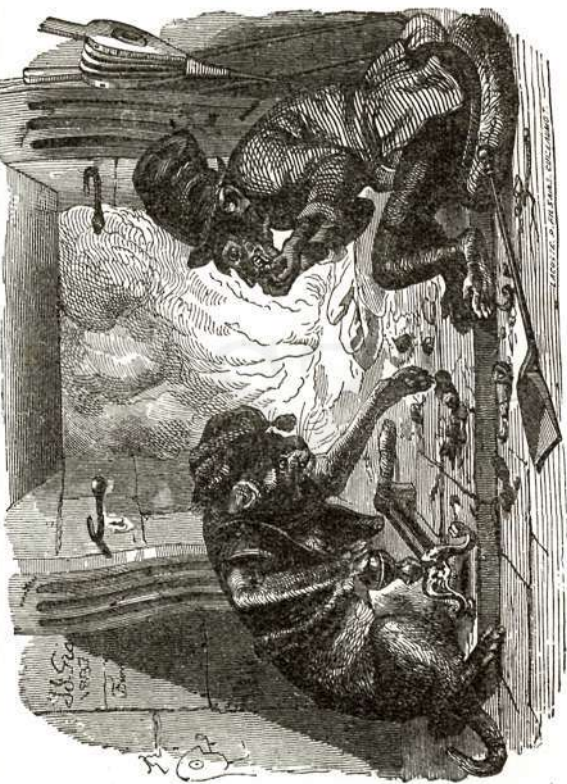
Nem kisebbet a tiédnél,
 Melyet magad természettedél,
 Kezdi mindjárt gúnyolni
 A teremtést gáncsolni
 „Nem jobb volna-e, ugymond,
 Az agyafúrt vén bolond :
 Ha a temérdek növény
 A tök nem olyan szegény,
 Gyenge és silány indáról,
 Hanem inkább a tölgyfáról,
 Vagy cserfáról függene?
 Arra inkább illene.“

Magában így értekezik,
 S egy tölgyfa alá érkezik,
 Arnyékában elterül,
 És mély álomba merül.
 A szelek neki zúdulnak,
 A makkok záporként hullnak,
 A kies rét pázsitjára.
 De egy épen az orrára
 Esett, s jól megkoppantotta,
 Álmából felriasztotta.
 Orra vérzik, „nem nagy baj
 Ez ugymond, de bezeg jaj
 Volna nekem vén bohónak
 A teremtést gáncsolónak,

Ha agyrémem valósulván
 Az egész terepély tölgyfán
 Makk helyett tökök függnének.
 Engem most agyon ütnének.“

A majom és a macska.

Egyszer egy majom s kandur
 Egy társaságban
 Éltek egy úri háznál
 Czimboraságban.
 Ilyen két gonosz barátot
 A világ soha sem látott :
 Lopkodtak jobbra balra,
 Csinyt és kárt tettek,
 Örültek ha valamit
 Elkövehettek
 A jó lelkek rovására,
 Másoknak boszantására.
 El is terjedt szép hírek,
 Mint Zöld Marczinak
 És a latorságiról
 Hires Sobrinak.
 Ha kár esett, s ki nem tudták,
 A szerzőjét, rájuk fogták,

A majom és a macska.

A gyönyörű pár egyszer
 Kandallónál ült.
 A melyben néhány igen
 Szép gesztenye sült.
 „Itt ismét van mit orozni,
 Jó ízűen falatozni,
 Mond a majom, ha kegyed
 Kikapargálja,
 Macska koma a tüzet
 Könnyen kiállja.
 Talpának szőrös bőrével
 Daczol a tűz erejével.“

A vén kandur a szemet
 Széthárítgatja
 Lábával, s a gesztenyét
 Kirántogatja,
 A majom hátulról lesi,
 S egymás után elnyeldesi.
 Egyszer csörtetés hallik,
 Jön a szobalány,
 Fut a merre lát, a két
 Gesztenyezsvány,
 Mert a fogó, és seprőnyél
 Kedvetlen mindkettőjöknel.
 A kandur csak mormogott,
 Nem vala kedve,

Most látja de már későn,
 Hogy rá van szedve.
 De a majom csak nevette,
 Tele hasát veregette.

* * *

Ha ravaszok keresik,
 Barátságodat,
 Vond vissza, ha eszed van,
 Tőlök magadat.
 Rád szorultak, de mi bért
 Adnak fáradságidért?
 Pénzt az üres ládából,
 Nesze semmi, fogd meg jól.

A két orvos.

Két orvos egy beteghez
 Jára gyógyítani,
 De semmikép nem tuda
 Rajta segíteni ;
 Az egyik a beteget
 Mindig bízatta,
 Másik a gyógyulhatást
 Nyilván tagadta.

A két orvos.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Mindegyik pedig saját
Utját követte,
S mit Isten tudni adott,
Elő is vette.

De a természet a pert
Eligazítá,
A kigyógyult beteget
Sirba szállítá.

„Nem mondtam, mond az egyik,
Hogy e lesz vége,
Hogy a betegnek meg nem
Jő egészsége?“

„Kegyednek, mond a másik,
Nincs igazsága,
Ennek oka a kegyed
Tudatlansága.

Ha én csak magam valék,
Most fennjárkálna
A beteg, s bús özvegye
Nem sirdogálna.“

A róka, a farkas és a ló.

Egy eszes fiatal róka
Egy szép nagy lovat látott
Először, és látására
Szemet és száját tátott.
Bámulja, de kitalálni
Nem tudja, hogy mi légyen,
Kapja, azon hevenyében
A farkashoz elmégyen.
Magasztalja az állatnak
Szépségét es nagyságát,
Erős testalkatát, deli
Termete méltóságát.
Mint egy festő avagy költő
Olyan lelkesedéssel
S bájoló ékesszólással
Beszéli előtte el,
Minő gyönyör, mi felséges
Élvezet fogna lenni,
E remek állat húsából
Gazdag lakomát tenni.
„Majd meglássuk, mond a farkas,
De elébb keressük fel,

A róka, farkas és a ló.

„Majd meglászuk, mond a farkas,
De több karcsuk lak.”

A mint látom ott a völgyben
Egy kies réten legel.“

A ló felé közelítnek,
Ez csendesen bevárja
Őket, de vigyáz rájuk, s arcz.
Vonásukat czirkálja.

A róka alázatosan
Igy kezdi el beszédét :

„Bátorkodunk-e kegyednek
Tudakozni szép nevét?“

„Uraim! felele a ló,
Nevem a körmömön van.

A róka kimentí magát,
Hogy ő írástudatlan :

„Szüleim szegények voltak,
Azért hanyagoltak el,
Iskolába nem járattak,
Tudatlanul nőttem fel.

Farkaskoma tehetősebb
Szülétől vett származást,
Ő járt iskolába, s tanult
És tud is öregírást.“

A tudósok dicsekedők,
Hogy magát mutogassa,
A farkas is oda siet
Hogy az írást olvassa.

A ló hozzá rug keményen,

S földre teríti magát
 A farkast, s egy csapással ki-
 Rugja négy erős fogát.
 A róka sajnálja sorsát,
 Pedig örül magába,
 Hogy ilyen bolonddá hagyja
 Tenni magát a kába.
 „E szerencsétlen esetből
 Ilyen bölcs leczkét huzzunk
 Mond a róka : idegenhez,
 Ha eszünk van, ne bízzunk.“

A tekenősbéka és a két kaesa.

Egyszer megunta magát a
 Tekenősbéka,
 Szűk kezdett előtte lenni
 Háza tájéka.
 Hosszú utat akart tenni,
 Messze országokra menni.
 A világ nagy és szép, benne
 Ki utazhatik
 S nem fő nélkül jár, az szépen
 Gyarapodhatik.
 Isméretekre szert tehet,
 Bölcsőbbé és jobbá lehet.

A tekenősbéka és a két kacsá.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Országos Széchényi Könyvtár

A mi békánk két kacsával
 Közlé szándékát,
 Ezek bíztaták ezer szép
 Szóval a békát,
 S hogy láthasson országokat
 Ajánlák szolgálatjokat.
 Igérték hogy majd elviszik
 Amerikába,
 S a földi paradicsomba,
 Utopiába,
 Melyeket bájos színekkel
 Festették sok beszédekkel.
 Egy nagy botot elővesznek,
 S mind a két végét
 Orrukba fogják erősen,
 A bot közepét
 A béka szájába adják,
 S a levegőbe ragadják.
 Némelyek, kik ezen csuda
 Tüneményt láták,
 Elbámulva szemöket és
 Szájokat táták,
 Mások pedig látására
 Fakadnak nagy hahotára.
 De alig hogy az utazók
 Elindulának,
 Már vége vala a szegény

Bohó békának.
 Egy kösziklára lezuhant
 S csonthajléka széllyel loccsant.

* * *

Igy jár ki olyanra vágyik,
 A mire nem született,
 Boldog a ki sorsával meg-
 Elégedve élhetett.

A patkányok szövetsége.

Egy egér, mely a macskától
 Igen rettegett,
 Egyszer a körmei közül
 Megmenekedett,
 Egy patkányhoz folyamodott,
 Kit nagy vitéznek tartának,
 S azt hitték hogy a macskának
 Már többször bakfitytyet adott.
 A macska ellen erősen
 Tanácskozának,
 A gyűlölségben társaik
 Mind osztozának,
 Országgyűlést hirdetének,
 Melyre a haza nagyjai
 A két nemzetnek atyjai

A patkányok szövetsége.

Szép renddel egybegyülének.
 Itt közönséges felkelést
 Határoznak.
 S csak hamar mind a két részről
 Kiállítanak
 Nevezetes legénységet
 A patkány s egerek közül,
 Kiknek már a szemeikből
 Láthatni a vitézséget.
 A kandúr ellen csatára
 Ki is állanak,
 Az ellenséggel merészen
 Szembe szállanak;
 Most válik meg, ki a vitéz,
 A kandúr az egerekkel,
 És patkányvitézekkel
 Darabig farkasszemet néz.
 Most a legmerészebb egér
 A kandúrhoz fut.
 De csak hamar az ellenség
 Foga közé jut,
 A táborra rivalkodik
 A kandúr és a csatára
 Jelt ad, melynek látására
 A sereg megfutamodik.
 Midőn közel van a veszély
 Akkor látni, ki a legény.

Az öreg és a három ifju.

Egy nyolczvan esztendőös öreg
 Kertjében fát ültete,
 Három ifjú ezt meglátván,
 Gúnyolódva nevete,
 Hogy a vén a sír szélénél
 Azt hiszi, hogy még soká él,
 „Patriárka- időt ígér
 A vén bohó magának,
 S még valaha gyümölcséből
 Akar enni e fának.
 Pedig már halál torkába,
 Koporsóba a fél lába.
 Csak fiataloknak való
 Gyümölcsfákat ültetni,
 Hol aratáshoz nincs remény,
 Mily bolondság ott vetni.
 Nincs ész az öreg agyába,
 Leszállt a lába szárába.“
 E balgatag beszédeket
 Az öreg csak hallgatta,
 Komoly hangon az ifjaknak
 E feleletet adta :

Az öreg és a három ifju.

Országos Széchényi Könyvtár

1874. évi kiadás

1874. évi kiadás

1874. évi kiadás

„Fiaim! ifjúságtokat
 Nem irigyelem sorsotokat,
 Én e fának gyümölcséből
 Részt ugyan nem vehetek,
 De vajjon a sors nem szintúgy
 Szabad-e tiveletek,
 Van-e ember, ki a halál
 Előtt irgalomra talál?
 Ő a virágzó ifjakat
 S a gyenge kisdedeket,
 Erőtéljes ferfiakat,
 Élemedett véneket
 Veszi kaszája élére,
 S szállítja sír fenekére.
 Ha egy napot elérhettél
 Másikkal ne bíztassad
 Magad, reményed, terveid
 Messze ne nyújtóztassad.
 Rád fúvall a halál szele,
 S oda minden remény vele,
 Ifjúság nagy gazdagság,
 Tudomány és bölcsesség,
 Hatalom, fény, nagy születés,
 Deli termet, vagy szépség
 Ellene mit sem használnak,
 Dühének ellent nem állnak.
 Hogy éltem vége közelget

Azt igen jól érzem
 De azon gyönyörüséget
 Már előre élvezem,
 Hogy nyugvó poraim áldják
 Kik gyümölcseim használják.
 Hamvaim békével fognak
 Nyúgodni árnyékában,
 Mert fáradságomnak mások
 Részesülnek hasznában,
 Boldog, a kinek élete
 Másoknak hasznos leheté.“
 Így beszélt a jámbor öreg.
 Az ifjak csak hallgatták,
 De következő sorsukat
 Koránt sem gyaníthatták.
 Mert a veszélyt, mely környezi
 Éltünket, fátyol leplezi.
 Az egyik Amerikába
 Indult, s a tengerbe holt,
 Másik a hadi dicsőség
 S hír szomjúhozója volt,
 S a Mars véres táborában
 Kimult, élte virágában,
 Mikor még el sem kezdték
 Jó formán a viadalt :
 A harmadik egy fáról le-,
 Esvén szörnyű halált halt.

A patkány és az elefánt.

Az igaz jó érettség
 De azon gyönyörűség.

Mit az igaz jó érettség
 De azon gyönyörűség.

Az igaz jó érettség
 De azon gyönyörűség.

Ennek az öreg ásatá
 Sírját, s könyekkel áztatá.
 S e történetet, hogy mások
 Tanulságot vennének
 Belőle, és a reményre
 Ne sokat építnének,
 Mindenfelé beszélgette
 S a sírkőre fölmetsette.

A patkány és az elefánt.

Egy elefánt egyszer Mekkába utazott,
 Hátán igen becses s szép terhet hordozott,
 Egy szultánné volt az kedves kutyájával,
 Majom, papagáj, és ápolónéjával.
 Komoly, méltóságos, s biztos lépésekkel
 Mendegéle halkkal a kedves terhekkal.
 Egy patkány meglátja, a szeme megakad
 Rajta, s irigységből ilyen szókra fakad :
 „Mi temérdek csonthegy, de minő ügyetlen,
 Minden lépése mily lomha, mily esetlen,
 Még is mint bámulják, s mellette bennünket,
 Megvetnek, fontszámra mérven érdemünket,
 Bár mi nagyságával nem is mérközhetünk,
 De azért ügyesebb állatok lehetünk.“

Míg magában ekép beszélt, bölcselkedett,
 Egy nagy macska, mely rá régen fenekedett,
 Hát a megett nekikerül s megragadja,
 Melynek körmei közt a lelkét kiadja.
 És így tanítja meg a macska a patkányt
 Arra, hogy a patkány még is nem elefánt.

A róka, a legyek és a süldisznó.

Egy nagy mocsár közelében
 Fetreng a róka vérében,
 Mert elérte a puskacső,
 Most reá seregestől jó,
 S vérét színi oda tódul
 A sok éhes légy a tóbul;
 Az elődi hivalkodók,
 Telhetetlen nyalakodók,
 Sebét egymást törve nyalják,
 Meleg vérét mohón falják.
 „Ah! szenvedésim mily nagyok,
 Hogy tünni kénytelen vagyok,
 Undok férgek csípésteket,
 S nem üzhetlek el titeket.
 Ah! eszes róka létemre
 Hogy jöhet ily gyász éltemre.]

A róka, a legyek és a süldisznó.

Kinek mély okosságának
 Az állatok hódolának.“
 Így sóhajtozott magában
 A szegény róka kinjában
 A süldisznó állapotját
 Megszánta, és szolgálatját
 Igérte hogy elpusztítja,
 Mind halálra szurkálgatja
 A hívatlan vendégeket,
 A nyalakodó férgeket.
 „Ah! hagyj békét, úgymond, nekik,
 Majd ha jól teleehetik
 Magokat, eltakarodnak
 Vagy jóllakva megpukkadnak.
 Ha most ezek elmennének,
 Helyettek mások jönnek,
 Kik vérem mohón faldosnák.
 Sebem mélyebbre mardosnak.“

* * *

A tányérnyalóktól
 Jó őrizkedni,
 Mivel tőlök bajos
 Megmenekedni.

A sas és a szarka.

A sas egyszer az erdőben
 Összejött a szarkával,
 S mivel csak az imént csinált
 Békességet gyomrával,
 Fogadja becsületére
 Nem lesz semmi sérelmére,
 Sőt arra kéri hogy idő-
 Töltés végett cseregjen,
 Valami csak szájára jó
 Összevissza csevegjen.
 Múlattassa ő nagyságát,
 Űzze el az álmosságát.
 A nagyok és hatalmasok
 Kérése parancsolat,
 A szarka nyelve oly gyorsan
 Pereg, mint a gondolat,
 Regél sok mendemondákat,
 Ó és új historiákat,
 Ugrándozik ide s tova,
 És ígéri hogy szolgál
 Máskor is, ha tetszést s kedvet
 Talál ő nagyságánál,

A sas és a szarka.

Ha királyi udvarába
 Beléphet szolgálatjába.
 „Nem használhatlak“ mond a sas,
 Ki már is meguntta őt,
 „Nem szenvedek udvaromban
 Semmiféle fecsegőt,
 A kinek szája mindig jár,
 Többnyire igen nagy számár.“

Az erdei folyam és a folyó.

Az erdei özön a magosról zuhant,
 Rémitő robajjal, s a síkságra rohant,
 A megrémült vándor futott nyakra főre,
 Hogy szabadulhasson dombra, hegytetőre.
 Egy vala csak merész a víznek ugratni
 Lóháton, és rajta keresztül vágatni,
 Mert hátulról gyilkos zsványok kergeték,
 Vége van örökre, ha utóérheték.
 Látja, hogy csekély víz, s merő ijesztetés,
 Zuhogó robaja üres fenyegetés.
 De a gyilkosok még is vannak nyomában,
 Most már egy szép csendes folyó áll utjában,
 Partjai pompáznak tarka virágokkal,
 Habjai játszva az apró kavicsokkal.

Lejtözve kigyóznak a fák árnyékában,
 A rengeteg erdő hűvös homályában.
 Beleugrat, és a gyilkosok keziből
 Megszabadul, de nem a halál töriből,
 Mert lovastul együtt a folyó mélysége
 Elnyeli, s így leve mindkettőnek vége.

* *

A nagyszájú lármástól
 Ne rettegjetek,
 De e lassú embertől
 Őrizkedjetek.

A beteg szarvas.

Egy szarvas eljutván végső órájára,
 Sok elődi mene látogatására;
 Nyúlak, őzek, kecskék, szarvasok és mások,
 A régi ismerős kenyeres pajtások;
 Hogy betegségében szegényt vigasztalják,
 S a mi ennivalót találnak, felfalják,
 Unszolták sok lelki s testi gyógyszerekkel,
 Füleit verdesték sok fecsegésekkel.
 „Ah! miért nem hagytok kimulni csendesen“
 Sohajta a szarvas, sírván keservesen.
 Szomorúan fűtta hattyúi végdalát,

A beteg szarvas.

A párkák szaggatták már élte fonalát.
 Hasztalan esdekel, folyvást nyakán vagynak
 A zsarolók, s békét mindaddig nem hagynak,
 Míg éléskamrája ki nem fogy végképen
 Akkor eltávoznak egymásután szépen.
 Nem lehetvén többé nála nyelni falni,
 Magát a beteget éhen hagyják halni.

*

*

*

Míg gazdag vagy, több is, mint kell a barátod,
 Juss csak szegénységre, színöket sem látod.

A macska és a két veréb.

Egy kis macska egy verébbel

Egy háznál nevelkedett fel,

Egymást igen jól türhették,

Későbbben meg is szerették,

Egymással sokszor játszottak,

Enyelegtek, nyájaskodtak,

Néha ugyan czivakodtak

De össze nem marakodtak,

Ha volt egy kis csetépaté

Annak hamar végét veté

A macskának okossága,

Szelídsége, nyájassága;

Úgy gondolkodott a macska

Ő erősebb s nagyobbacska,

Engedni kell a verébnek

Mint nála sokkal gyengébbnek,

Ha orrával vagdalgatta

A veréb, vissza nem adta

A kölcsönt gyilkos körmével,

Inkább éltürte békével.

Sok fiú és leánygyerek

Sok feleséges emberek

A macska és a két veréb.

OSTK

Országos Széchényi Könyvtár

Rólok ha himet varnának
Annyit nem czivadkodnának.

Egyszer a házi verebet
Egy nádi veréb érkezett
Látogatni, mint rokonát,
De hamar megunta magát,
S idő töltésből nyaggatta
A gazdáját háborgatta,
A macska a megsajnálott
Czimboráért boszút állott,
A vendéget megbüntette,
Éhes gyomrába temette.
De hogy ekkor megízlelte
A verébhúst, benne lelte
Sírját a másik veréb is,
Csíz, tenglicz, sármány s egyéb is.

* * *

Sokan az erény ösvényét
A józan észnek törvényét
Csak addig követik,
Míg a vétek édességét
Csábító gyönyörüségét
Meg nem ízlelhetik,
Ilyenektől barátságot
Ne várj állhatatosságot.

Az agg és a fiatal rák.

Egy vén bohó rák megtámadta,
 Kiméletlenül pirongatta
 Szíve bálványát,
 Kedves leányát.
 Mért lépdegél hátrafelé?
 De a leány azt felelé :
 „Ah kedves szép anyám, ne légy
 Oly haragos, te is úgy mégy.“

* * *

A gyermekek és ifjak
 Nevelésében

A jóra vagy gonoszra
 Vezérlésében

Több fogamatja van

Egy példaadásnak

Mint száz tanításnak

Vagy pirongatásnak.

Az agg és a fiatal rák.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XXV.
/83.
AUKCIÓ

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

